

16. juni 2003

Rettskrivingsvedtak 2003

frå Norsk språkråd

Innholdsliste (tala i parentes viser til punkta i rettskrivingsvedtaket frå 2000)

1 Fellesvedtak for bokmål og nynorsk	5
1.1 Vedtak frå rådsmøtet 2000	5
1.1.1 Medisinske ord (3.1.3)	5
1.1.2 Valutanemningar (3.1.4)	5
1.1.3 Norvagisering (jamfør årsmeldinga for 2000)	6
1.1.4 Samansetningsfuga (3.1.7)	6
1.1.5 Einskildord (3.1.10)	6
1.1.6 Talord (3.1.12)	10
1.2 Vedtak etter rådsmøtet 2000	10
1.2.1 Historiske namn	10
1.2.2 Geografiske namn	10
1.2.3 Andre vedtak	11
1.3 Reviderte vedtak 2003: Sammenndratte bøyingsformer i substantiv med utgang på trykklett <i>-el</i> , <i>-en</i> , <i>-er</i>	13
1.3.1 Utdrag av Kulturdepartementets brev av 5.12.00 til Norsk språkråd	13
1.3.2 Oversikt over Språkrådets vedtak på rådsmøtet 13.–14.2.03	14
1.3.2.1 Intetkjønnsord på <i>-el</i> (3.2.2.2.3, 3.3.1.1.6)	14
1.3.2.2 Hankjønns- og hunkjønnsord på <i>-el</i>	15
1.3.2.3 Intetkjønnsord på <i>-en</i> (3.2.2.2.3, 3.3.1.1.6)	15
1.3.2.4 Hankjønns- og hunkjønnsord på <i>-en</i>	16
1.3.2.5 Intetkjønnsord på <i>-er</i> (3.2.2.2.3, 3.3.1.1.6)	16
1.3.2.6 Hankjønns- og hunkjønnsord på <i>-er</i> (3.2.2.2.2)	17
1.3.3 Oversiktsjamføring for 1996 og 2003, bokmål og nynorsk	18
1.3.4 Summarisk oppstilling for 2003-framlegget	19
1.3.5 Grunngiing av vedtaka	19
1.3.6 Alfabetiske oversikter over aktuelle ord	20
1.3.6.1 Intetkjønnsord på <i>-el</i>	20
1.3.6.2 Hankjønns- og hunkjønnsord på <i>-el</i>	21
1.3.6.3 Intetkjønnsord på <i>-en</i>	22
1.3.6.4 Hankjønns- og hunkjønnsord på <i>-en</i>	22
1.3.6.5 Intetkjønnsord på <i>-er</i>	23
1.3.6.6 Hankjønns- og hunkjønnsord på <i>-er</i>	26
1.4 Reviderte vedtak 2003: Bøying av framandord på <i>-a</i> , <i>-on</i> , <i>-um</i> , og <i>-us</i> (3.3.1.1.5, 3.2.2.2.4)	31
1.4.1 Oversikt over vedtaka på rådsmøtet 13.–14.2.03	32
1.4.1.1 Inkjekjønnsord på <i>-a</i>	32
1.4.1.2 Hokjønnsord på <i>-a</i>	32
1.4.1.3 Hankjønnsord på <i>-a</i>	32
1.4.1.4 Inkjekjønnsord på <i>-on</i> og <i>-um</i> (ikkje <i>-eum</i> og <i>-ium</i>)	33
1.4.1.5 Inkjekjønnsord på <i>-eum</i> og <i>-ium</i>	33
1.4.1.6 Hankjønnsord på <i>-ium</i>	34
1.4.1.7 Hankjønnsord på <i>-ius</i>	35
1.4.1.8 Inkjekjønnsord på <i>-us</i>	35
1.4.2 Alfabetiske lister	35
1.4.2.1 Inkjekjønnsord på <i>-a</i>	35
1.4.2.2 Hokjønnsord på <i>-a</i>	36
1.4.2.3 Hankjønnsord på <i>-a</i>	36

1.4.2.4	Inkjekjønnsord på <i>-on</i> og <i>-um</i>	36
1.4.2.5	Inkjekjønnsord på <i>-eum</i>	44
1.4.2.6	Hankjønnsord på <i>-ium</i>	45
1.4.2.7	Hankjønnsord på <i>-ius</i>	45
1.4.2.8	Inkjekjønnsord på <i>-us</i>	46
2	Vedtak for nynorsk. Vedtak frå 2000, reviderte i 2003 (3.3)	48
2.1	Bøying (3.3.1)	48
2.1.1	Substantiv (3.3.1.1)	48
2.1.1.1	Genus (3.3.1.1.1)	48
2.1.1.1.1	Genus i substantiv på <i>-ing/-ning</i>	48
2.1.1.1.2	Genus i to enkeltord	48
2.1.1.2	Enkeltord med valfri bøying i fleirtal (3.3.1.1.2)	48
2.1.1.3	Tre enkeltord (3.3.1.1.3)	49
2.1.1.4	Folkenamn og innbyggjarnemningar på <i>-ar</i> – bøying og ending (3.3.1.1.4)	49
2.1.2	Verb (3.3.1.2)	50
2.1.2.1	Presens av sterke verb (3.3.1.2.1)	50
2.1.2.2	Supinum av sterke verb (3.3.1.2.2)	50
2.1.2.3	Verb med kort og lang form i infinitiv og valfri sterk og svak bøying i nokre former (3.3.1.2.3)	50
2.1.2.4	Andre verb med endra bøying (3.3.1.2.4)	51
2.1.2.5	Supinum og inkjekjønnsforma av perfektum partisipp (3.3.1.2.5)	52
2.1.2.6	Samsvarbøying av perfektum partisipp (3.3.1.2.6)	52
2.1.2.7	Refleksivformer (Nytt jf. 2000-vedtaka)	53
2.1.3	Adjektiv og adverb (3.3.1.3)	53
2.1.3.1	Komparativ og superlativ av visse stadadverb (3.3.1.3.1)	53
2.1.3.2	Adjektiv på <i>-en</i> (3.3.1.3.2)	53
2.1.3.3	Adjektiv på <i>-et, -ete, -ut</i> (3.3.1.3.3)	54
2.1.4	Pronomen (3.3.1.4)	54
2.2	Avleiing (3.3.2)	54
2.2.1	Suffikset <i>-a(n)-</i> i samansetningar (3.3.2.1)	54
2.3	Rettskriving (3.3.3)	54
2.3.1	Konsonantisme (3.3.3.1)	54
2.3.1.1	Dobbel eller enkel konsonant (3.3.3.1.1)	54
2.3.1.2	Annan konsonantvariasjon (3.3.3.1.2)	55
2.3.2	Vokalveksling (3.3.3.2)	55
2.3.2.1	Diftong eller monoftong (3.3.3.2.1)	55
2.3.2.2	Anna vokalveksling (3.3.3.2.2)	56
2.3.3	Enkeltord (3.3.3.3)	57
3	Vedtak for bokmål. Vedtak fra 2000, revidert i 2003 (3.2)	58
3.1	Sideformer (3.2.1)	58
3.1.1	Generelt (3.2.1)	58
3.1.2	Sideformer som blir omgjort til likestilte hovedformer (3.2.1.2)	58
3.1.3	Sideformer som blir omgjort til eneformer (3.2.1.3)	58
3.1.4	Sideformer som tas ut av rettskrivninga (3.2.1.5)	58
3.2	Andre vedtak (3.2.2)	61
3.2.1	Substantiv (3.2.2.2)	61
3.2.1.1	Geografiske navn (3.2.2.1)	61
3.2.1.2	Genus (3.2.2.2.1)	61

3.2.1.3	Hankjønns- og hunkjønnsord på trykklett <i>-er</i> (3.2.2.2.2)	62
3.2.1.4	Intetkjønnsord på trykklett <i>-er</i> , <i>-el</i> , og <i>-en</i> (3.2.2.2.3)	63
3.2.1.5	Intetkjønnsord på <i>-um</i> (ikke <i>-ium</i>) (3.2.2.2.4)	64
3.2.1.6	Intetkjønnsord på <i>-ium</i> (3.2.2.2.5)	66
3.2.1.6	Hankjønnsord på <i>-ius</i>	66
3.2.1.7	Suffikset <i>-sel/-sle</i> (3.2.2.2.5)	66
3.2.1.8	Andre vedtak om substantiv (3.2.2.2.7)	67
3.2.2	Verb (3.2.3.2)	69
3.2.2.1	Sterke verb (3.2.2.3.1)	69
3.2.2.2	Svake verb (3.2.2.3.2)	70
3.2.2.3	Kortform/langform i infinitiv (3.2.2.3.2)	74
3.2.2.4	S-verb (3.2.2.3.4)	75
3.2.3	Adjektiv (3.2.2.4)	75
3.2.4	Tallord	77
3.2.5	Annet (3.2.2.5)	77
3.2.5.1	Utlydende <i>e</i> (3.2.2.5.1)	77
3.2.5.2	Genitiv eller ikke etter preposisjonen <i>til</i> (3.2.2.5.2)	80
3.2.5.3	Enkeltkonsonant/dobbelkonsonant (3.2.2.5.3)	80
3.2.5.4	Vedtak som gir bortfalla eller intak av variater med annenvokalisme og/eller annen konsonantisme (3.2.2.5.4)	81
3.2.5.5	Bortfall/behold av bokstaver (3.2.2.5.5)	84

Vedtaka er redigerte på nynorsk under punkt 2 og på bokmål under punkt 3. Fellesvedtaka for bokmål og nynorsk nedanfor er redigerte på nynorsk for punkta 1.1, 1.2 og 1.4 og på bokmål for punkt 1.3. Tala i parentes i overskriftene viser til punkta i rettskrivingsvedtaka frå 2000.

1 Fellesvedtak for bokmål og nynorsk

1.1 Vedtak frå rådsmøtet 2000

Ein del av fellesvedtaka frå møtet i Norsk språkråd i 2000 er allereie effektuerte og komme inn i årsmeldingane. Det gjeld punkta om:

norvagisering: s. 11–12 i årsmeldinga for 2000

enkel/dobbel sluttkonsonant: s. 12–13 i årsmeldinga for 2000

geografiske og historiske namn: s. 15–19 i årsmeldinga for 2001

Her kjem dei andre vedtaka slik dei står etter ny gjennomgåing. Der det er skilnad mellom målformene, kjem nynorskforma før skråstreken, bokmålsforma etter.

1.1.1 Medisinske ord (3.1.3)

I medisinske ord skal den greske bokstaven theta (θ) gjengjevast med **t** i norske ordformer, også i samansetjingar og avleiingar. Det gjeld m.a.:

telalgi (smerte i brystvortene; før: *thelalgi* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)

telitt (betennelse i brystvortene; før: *thelitt* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)

tymitt (betennelse i tymus; før: *thymitt* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)

tymus (kjertel i brysthola; før: *thymus* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)

Medisinske fagord på *-ium* (t.d. *antebrachium* 'underarm' og *calvarium* 'hjerneskalletak') skal bøyast etter dette mønsteret:

laksantium (avføringsmiddel) – *laksantiet* – *laksantier* – *laksantia* el. *laksantiene* (bokmål, før: *laksantia*, *laksantiene* i ubunde og bunde fleirtal)

laksantium – *laksantiet* – *laksantium* – *laksantia* [*laksantii*] (nynorsk, før: ikkje normert)

(*Cellulitt/cellulitis*, sjå punkt 1.1.3)

1.1.2 Valutanemningar (3.1.4)

Tyrkia: *lira*, *liraen*, *liraer* [*liraar*] / *liraer*, *liraene* [*liraane*] / *liraene* (før: ikkje normert i nynorsk, ubunde fleirtal *lira* i bokmål)

Italia: *lire*, *liren*, *lirar/lirer*, *lirane/lirene*

(før: ubunde fleirtal *lire* i både nynorsk og bokmål)

Iran, Jemen, Oman, Qatar, Saudi-Arabia: *rijal*, *-en*, *-ar/-er*, *-ane/-ene*

(før: *rial* for Iran og Saudi-Arabia, *riyal* for Jemen og Qatar, ikkje normert for Oman)

Ved nemningane ovanfor kan ein bruke ubunde fleirtal med nullending når det gjeld beløp.

Valutanemningane *denarar/denarer, dinarar/dinarer, drakmar/drakmer, kroner, rublar/rubler* kan ikkje ha nullending i ubunde fleirtal ved beløp. Det må t.d. heite *10 000 drakmar/drakmer*.

1.1.3 Norvagisering (jamfør s. 11–12 i årsmeldinga for 2000)

Tillegg:

sellulitt el. *cellulitt* (før: bokmål cellulitis el. cellulitt, nynorsk ikkje normert)

Presiseringar:

Orda *pacemaker, racing* og *racingutstyr* blir ståande uendra.

1.1.4 Samansetjingsfuga (3.1.7)

brunvare el. *brunevare* (om visse elektriske artiklar; før: uklar normering)

ferda- (før: valfritt *ferda-/ferde-*),
ferdsskrivar/-er (før: *ferd(s)skrivar/-er*)

hvit(e)vare el. *kvit(e)vare* (bokmål), *kvit(e)vare* (nynorsk)
(ufarga lin- og bomullsvarer; visse elektriske artiklar) (før: uklar normering)

medietek (før: *mediatek* el. *medietek*)
medietekar (før: *mediatekar* el. *medietekar*)
merra- (før: *merra-* el. *merre-*)

nebbtong/nebbtang (før: *nebb(e)tong/nebb(e)tang*)

passepartout (før: *passe-partout* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)

saubukk el. *sauebukk* (før: *saubukk*)
saulam el. *sauelam* (før: *saulam*)
sauverd el. *saueverd* (før: *sauverd* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)
sause-, t.d. *sausebolle* (før: *saus(e)-, saus(e)bolle*)

1.1.5 Einskildord (3.1.10)

agar-agar (geléstoff; før: *agar* el. *agar-agar*)
agens skal ha valfritt hankjønn eller inkjekjønn i alle tydingar (før: hankjønn)
akvatint (metode for toneetsing; før: bokmål *akvatint(a)*, nynorsk ikkje normert)
-algi (smerte(kjenslevarleik)) blir eineform i samansette ord: *analgi, hypalgi, hyperalgi*
(før også *analgesi, hypalgesi, hyperalgesi* i bokmål, ikkje normert i nynorsk)
anglosaksisk kan brukast om notidige språk- og kulturforhold i engelsktalende land,
jamfør 'angelsaksisk' om historiske forhold

apokatastase (lære om gjenoppretting av alt; før: bokmål apokatastasis el. apokatastase, nynorsk ikkje normert)

arkipel (før: arkipel(ag))

askenas (austjøde; før: askenas el. askenasi)

atlask (før: bokmål atlas(k), nynorsk atlask)

autoerotisme (før: bokmål autoeroti(si)sme, nynorsk ikkje normert)

autokromatisk (som gjev att naturlege fargar; før: bokmål autokrom(atisk), nynorsk ikkje normert)

barkasse (før: barkass(e))

bedragersk (før: bokmål bedrager(i)sk, nynorsk bedragersk)

besoar (rund steindanning i magen på drøvtyggjarar; før: bokmål besoar el. bezoar, nynorsk ikkje normert)

biogenese (før: bokmål biogenese el. biogenesis, nynorsk biogenese)

bursch (student, handverkssvein; før: bokmål bursch(e), nynorsk ikkje normert)

canvassing (røysteverving, husagitasjon; før: bokmål canvass(ing), nynorsk ikkje normert)

centifol (rosetype; før: bokmål centifol(ie), nynorsk ikkje normert)

concertando (før: bokmål concertato el. concertando, nynorsk ikkje normert)

coulombmeter (før: coulo(mb)meter)

daktylogi (fingerspråk; før: bokmål dakty(lo)logi, nynorsk ikkje normert)

difteri (før: difteri(tt))

difterisk (før: bokmål difter(itt)isk, nynorsk ikkje normert)

doktrinarisme (før: bokmål doktrinisme el. doktrinarisme, nynorsk ikkje normert)

driks (før: drik(k)s)

duodesim (i musikk; før: bokmål duodesim(e), nynorsk ikkje normert)

elyseisk (lukkeleg, salig, himmelsk; før: elys(e)isk)

enurese (ufriviljug vasslating; før: bokmål enuresis el. enurese, nynorsk ikkje normert)

eugenisk (rasehygienisk; før: eugen(et)isk)

filetere (lage filet; før: file(te)re)

filtse (finpusse; før: bokmål fil(t)se, nynorsk ikkje normert)

forførarisk/forførerisk (før: bokmål forfører(i)sk, nynorsk ikkje normert)

formalia (før: bokmål formalia el. formalier, nynorsk formalia)

gaussisk (før: bokmål gauss(is)k, nynorsk ikkje normert)

genett (rovdyrart) (før: bokmål genett(e), nynorsk ikkje normert)

gingham (tøy) (før: bokmål gingang el. gingham, nynorsk ikkje normert)

giratar (den som girering skjer til; før: girat(ar))

glysin (blåregn; soyabønne) (før: bokmål glysin(e), nynorsk ikke normert)

halloi (før: hal(l)oi)

halloie (før: bokmål hal(l)oie, nynorsk ikkje normert)

hausa (språk i Afrika; før: haus(s)a)
hendiadyoin (det å namngje eitt omgrep ved to sideordna; før: bokmål hendiadys el. hendiadyoin, nynorsk ikkje normert)
herpesere (før: harpesere)
hybris (overmot, hovmod) får hankjønn som genus (før: hankjønn i bokmål, ført opp som ubøyeleg ord i nynorsk)
hydropsisk (vatersottig; før: bokmål hydrop(s)isk, nynorsk ikkje normert)

inerti (tregleik; før: bokmål inert i el. inertia, nynorsk inert i)
introvert (før: bokmål introvert el. introvertert, nynorsk introvert)
islamsk (før: islam(itte)sk)

yoruba (språk i Afrika; før: yoruba el. yoruba)
joulesk (før: bokmål joule(e)sk, nynorsk ikkje normert)
jubalong (før: jubalon(g))

kabelar (kjetting på gangspel; før: bokmål kabelar(ing), nynorsk ikkje normert)
kaldera (sirkelforma søkk i terrenget) (før: bokmål caldera, nynorsk ikkje normert)
kasserolle (før: kasseroll(e))
kause -n, kausar/kauser, kausane/kausene (før: bokmål kaus -a [-en] el. kause -n, nynorsk kaus -en el. kause -n)
khan (før: k(h)an)
khanat (før: k(h)anat)
kikador (før: kik(k)idor el. kik(k)ador)
kjip (før: kip) får slik skrivemåte og bøyning:
kjip - kjipt - kjipe; kjipere - kjipest (bokmål)
kjip - kjipt - kjipe; kjipare - kjipast (nynorsk)
klenodium (før: klenodie el. klenodium)
knaus (før: bokmål knaus(e), nynorsk knaus)
koffein (før: kaffein el. koffein)
kritikk (før: bokmål kritikak(k)el, nynorsk ikkje normert)
kulakk (russisk storbonde; før: kulak(k))
kurs (før: kurs(us))

lesto (i musikk; før: bokmål lest(o), nynorsk ikkje normert)
lipom (svulst; før: bokmål lipom(a), nynorsk ikkje normert)
litot (type talefigur; før: litot(es))
lurifaks (før: lurifa(k)s)

maltesarsaus/maltesersaus (før: bokmål maltaiser el. maltesersaus, nynorsk ikkje normert)
malvasir (vin; før: bokmål malvasi(e)r, nynorsk ikkje normert)
manikyr (før: manikyr(e))
meteoroid -n (type himmellekam; før: bokmål meteoride, nynorsk ikkje normert)
militærisk (før: bokmål militær(i)sk, nynorsk ikkje normert)
mokkert (liten hammar; før: bokmål mokker(t), nynorsk ikkje normert)

sjølvmdarisk/sjølmorderisk (før: bokmål sjølmorder(i)sk, nynorsk ikkje normert)
skantil(e) (gjødselrenne; før: ska(r)ntil(e))
skylight (før: skeileit el. skylight)
spermie (før: spermie el. spermium)
sponse (før: sponse el. sponsorere)
stillits (fugl; før: stillis el. stillits)
stønnert (sjøuttrykk; før: bokmål stønner(t), nynorsk ikkje normert)
synopsis (før: synopsis, synopsis)

tanks (også i sms.) (før: tank(s))
tardando (i musikk; før: bokmål tardato el. tardando, nynorsk ikkje normert)
totenschläger (før: bokmål tot(en)schläger, nynorsk tot(en)schläger)
treak (lakris) (før: treak(el))
treig (adj.) kan førast opp som eige ord i ordlister
tympanon (gavlfelt, handpauke; før: bokmål tympanum el. tympanon, nynorsk ikkje normert)

unitar (før: bokmål unitar el. unitarier, nynorsk unitar)
vormgut (fortaum på fiskesnøre; før: bokmål vorm(gut), nynorsk ikkje normert)
zymologi (gjæringslære; før: bokmål cymologi og zymologi, ikkje normert i nynorsk)

1.1.6 Talord (3.1.12)

Rekkjetala blir jamstilte med grunntala som førsteledd i alle brøktal, t.d. *trettendel* el. *trettandedel/trettendedel* (før: obligatorisk grunntal ved tal større enn tolv).

1.2 Vedtak etter rådsmøtet 2000

1.2.1 Historiske namn

Teben (oldtidsby i Egypt; før: Tebe)

Teben (oldtidsby i Hellas; før: Teben)

Grunngjeving: Det er vanskeleg å finne noko grunnlag for oppsplittinga i to namneformer som er gjennomført i historielista i årsmeldinga 1963 for Norsk språknemnd. Diverse oppslagsverk er samstemde i å ha éi namneform for dei to byane.

Tyros el. *Tyrus* (oldtidsby i det noverande Libanon; før: Tyros)

Grunngjeving: Det greske namneopphavet tilseier *Tyros*. Bibelen har den latinske forma *Tyros*, og ei av retningslinene for skrivemåtar av historiske namn er at ein skal følgje Bibelen i bibelske namn.

1.2.2 Geografiske namn

Asorane/Asorene (før: Azorane/Azorene)

Grunngjeving: Skrivemåten med *z* er korkje i samsvar med det portugisiske namnet *Ilhas dos Açores* eller norsk skriveskikk.

Balutsjistan (før: Baluchistan)

balutsji (namn på språket; før: baluchi)

balutsjar, balutsjaren, balutsjarar, balutsjarane (nynorsk; før: ikkje normert)

balutsjer, balutsjeren, balutsjere, balutsjerne (bokmål; før: ikkje normert)

balutsjisk (før: ikkje normert)

Bombay el. *Mumbai* (før: *Bombay*)

Haiti el. *Hispaniola* (namnet på øya; før: Haiti)

Madras el. *Chennai* (før: Madras)

Nablus (by i Midtausten; før: Nabulus)

Grunngjeving: Trass i at oppslagsverk gjev namneforma *Nabulus*, er det *Nablus* som dominerer nyhendebiletet.

Samoa (statsnamn; før: Vest-Samoa)

samoanar, samoanaren, samoanarar, samoanarane (nynorsk; før: (vest)samoanar)

samoaner, samoaneren, samoanere, samoanerne (bokmål; før: (vest)samoaner)

1.2.3 Andre vedtak

aboriginsk adjektiv til *aborigin* (før: ikkje normert)

agora (plass, torg) får hankjønn som genus (før: ikkje normert)

akkordeon (trekkspeltype; før: akkordion)

bandoneon (trekkspeltype; før: ikkje normert)

brunsj (om måltid; før: ikkje normert)

ensor 'romersk embetsmann', *sensor* i andre tydingar (før: uklar normering)

ekskurs får endra genus frå inkjekjønn til hankjønn

etne(s)bu (person frå Etne i Hordaland; før: uklar normering)

flyttal/flyttall (før: flytetal/flytetal(l))

hangglider, hanggliding kan takast inn i ordlister

hispaniar/hispanier s. (jf. engelsk *Hispanic*; før: ikkje normert)

hispanisk adj. (jf. engelsk *Hispanic*; før: ikkje normert)

homeo- el. *homøo-* (før: homeo-)

hospital får obligatorisk nullbinding som forledd i sms., t.d. *hospitalskip*; unntak med obligatorisk s-binding: *hospitalbroder, hospitalssystem*

(før: obligatorisk s-binding i bokmål, obligatorisk nullbinding i nynorsk)

imbesil, imbesilitet (før: imbesill, imbesillitet)

jackpot el. *jekkpott* (før: jekkpott)

midsunding (person frå Midsund i Møre og Romsdal; før: ikkje normert)

munns- og klauvsjuka/klauvsykje (nynorsk; før: bindestrek mellom alle ledda, dessutan med varianten *mule-* i tillegg til *munns-*)

munns- og klovsjuka/klovsyke el. *munns- og klauvsjuka/klauvsyke* (bokmål; før: uklar normering)

munstrasjonsråd blir inkjekjønnsord (før: hankjønn)

natyrell: denne ordforma blir teken ut av rettskrivinga

Grunngjeving: *natyrell* er ført opp i Tanum med tydingane 'naturanlegg, sinnelag', men er minimalt eller slett ikkje brukt.

nokturn kan takast inn i ordlister som adjektiv med tydinga 'nattleg'

nokturne el. *noktyrn* adj. (før: *nokturne*)

pyjamas el. *pysjamas* (før: *pyjamas*)

rack ('lydreol') genus blir endra frå inkjekjønntil valfritt hankjønntil inkjekjønntil *rom*, *romen*, *romar/romer*, *romane/romene* (sigøyndar; før: ikkje normert) **[Overført til 2003-årsmeldinga, treng ikkje godkjenning frå KKD. ER 21.4.04]**

rådesokning (person frå Råde i Østfold; før: ikkje normert]

singel el. *single* s. og adj. (før: *single*), inga endring for *singlesculler* og *singleton*

ord med utgang på -sj

besj el. *beige* (før: *beige*)

karambolasj (samanstøyt; før: bokmål *karambolasj* el. *karambolasje*, nynorsk ikkje normert)

persiflasj (samanstøyt; før: bokmål *persiflasj* el. *persiflasje*, nynorsk ikkje normert)

vagabondasj (omstreiferi; før: bokmål *vagabondasj* el. *vagabondasje*, nynorsk ikkje normert)

revansj el. *revansje* skal vere valfritt som før

schæfer el. *sjæfer* (før: *schæfer*)

sinke 'tapp', *zink* 'krumhorn' (før: bokmål *sinke* i begge tydingane, nynorsk *sinke berre* om tapp)

skår el. *score* s. (før: *skåre* el. *score*)

skåre el. *score* v. (som før)

Vedtaket gjeld anten tydinga går på ballspel eller testresultat.

spotlight får endra genus frå inkjekjønntil valfritt hankjønntil inkjekjønntil

tarantell el. *tarantella* (både om edderkoppen og dansen; før: bokmål berre *tarantell*, nynorsk *tarantell* om edderkoppen, valfritt *tarantell/tarantella* om dansen)

toddi el. *toddy* (før: *toddi*)

triangel får hankjønntil som genus i tydinga 'trekanta plass', elles valfritt hankjønntil eller inkjekjønntil (før: bokmål *inkjekjønntil*, nynorsk *hankjønntil* for 'trekanta plass', elles *inkjekjønntil*)

tunell el. *tunnel* (før: *tunnel*) (skrivemåte i samsvar med to vanlege uttalemåtar av ordet)

ord med utgang på -typ(e)

Substantiv:

arketyp, biotyp, paleotyp, prototyp, stereotyp får valfri utgang på *-e* (før: *-typ*, men *biotype* i nynorsk).

Ordet *genocidtype* (oppført i Tanum og forklart med 'arvepreg, arveanlegg') blir teke ut av rettskrivinga.

Adjektiv:

monotypisk (einsarta; før: bokmål *monotyp* el. *monotypisk*, nynorsk ikkje normert)

stereotyp el. *stereotypisk* (før: *stereotyp*)

xenotypisk (eg-framand; før: bokmål *xenotyp*, nynorsk ikkje normert)

Generelt: Som hovudregel skal substantiv på *-typ(e)* eller *-type* ha adjektiv med utgang på *-typisk*.

voucher 'hotellkupong, tilgodekupong' får hankjønn som genus (før: bokmål *inkje-kjønn*, nynorsk ikkje normert)

1.3 Reviderte vedtak 2003: Sammendratte bøyingsformer i substantiv med utgang på trykklett *-el, -en, -er*

1.3.1 Utdrag av Kulturdepartementets brev av 5.12.00 til Norsk språkråd: ”Spørsmålet om meir systemrette skrive- og bøyingsformer

Behovet for større stabilitet i rettskrivinga tilseier også at ein ikkje går for langt i å ta inn nye eller ta ut gjeldande former for å skape eit meir einsarta eller systemrett mønster i likearta ordgrupper eller bøyingskategoriar. Ein etablert bøyings- eller skrivemåte kan det difor vere god grunn til å halde fast ved sjølv om han representerer eit unntak eller avvik frå eit større mønster. I ein del tilfelle ser vi likevel at meir regelrette og gjennomgripande bøyings- og skrivemåtar kan representere ei formålstenleg forenkling, og at det difor er grunnlag for til dømes å ta ut valfrie former som er avvikande i høve til mønsteret. Minst problematisk vil dette vere dersom ein konsentrerer seg om lite brukte former.

Med dette som utgangspunkt finn vi det naturleg å gje Norsk språkråd høve til å gjere ei ny vurdering av om ein i dei innsende vedtaka kanskje har gått noko langt i å fjerne veletablerte former for å skape eit regelrett mønster. Det er særleg i høve til endringane som gjeld eventuell samandraging av bøyingsformer i substantiv at det synest aktuelt med ein ny gjennomgang, jf. punkta frå 3.2.2.2.2 til og med 3.2.2.2.4 (bokmål) og frå 3.3.1.1.5 til og med 3.3.1.1.6 (nynorsk).

Som ledd i ein slik gjennomgang bør ein også passe på å unngå unødige skilnader mellom bokmål og nynorsk, da dette kan skape nye komplikasjonar på eit område som alt frå før framstår som nokså komplekst. Slik dei vedtekne endringane er presenterte i dei tilsende papira, er det ikkje lett å få fullt oversyn over korleis bøyinga blir sjåande ut for dei ulike ordkategoriane. Vi tillèt oss difor å be om ei samanliknande og systematisert oppstilling som

viser det gjennomgåande bøyingsmønsteret for flest mogleg av dei aktuelle orda både på bokmål og nynorsk etter dei vedtekne endringane. Oppstillinga må også vise kva endringane går ut på. Når ei slik oppstilling ligg føre, vil departementet vurdere om det er grunnlag for å konkretisere dei generelle merknadene ovanfor.”

Generell kommentar:

Normering av denne ordgruppa er et svært vanskelig felt. Både morfologiske og fonologiske forhold spiller inn for hva slags bøyingsformer en får. Noen tendenser gjør seg gjeldende, men ikke slik at en kan sette opp automatiske regler for alle kategoriene. Når språket er komplisert, må også reglene bli kompliserte.

1.3.2 Oversikt over Språkrådets vedtak på rådsmøtet 13.–14.2.03

1.3.2.1 Intetkjønnsord på *-el* (3.2.2.2.3, 3.3.1.1.6)

2003-vedtak for bokmål og nynorsk:

Intetkjønnsord med utgang på trykklett *-el* (ord av typen *fengsel*) får obligatorisk fullform i bestemt form entall (dvs. *fengselet*).

Både for bokmål og nynorsk er vedtaket i samsvar med 2000-vedtaka, jamfør henholdsvis s. 18 og 36 i 2000-lista.

2003-vedtak for nynorsk:

Intetkjønnsord på trykklett *-el* får sammendraging i bestemt form flertall. (Samsvar med 2000-vedtaka, side 37 i lista.)

Unntak: De tre orda *barsel*, *kjørel*, *kvartel* skal ha samme bøyning i bestemt flertall som tidligere.

Sammenliknende oppstilling

Status etter gjeldende rettskriving og slik det vil bli om 2003-vedtaka blir godkjent. Årstallet 1996 for gjeldende rettskriving er valgt fordi den siste utgaven av Tanum kom i 1996.

<u>bokmål</u>		<u>nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
es(e)let	eselet	es(e)let	eselet
esel/esler	esel/esler	esel	esel
esla/eslene	esla/eslene	esla [esli]	esla [esli]
temp(e)let	tempelet	temp(e)let	tempelet
tempel/templer	tempel/templer	tempel	tempel
templa/templene	templa/templene	templa	templa [templi]

Kommentar:

Både 1996-systemet og 2003-systemet har samsvar mellom bokmål og nynorsk.

2000-vedtaket om fullform i bestemt entall er en reversering av vedtaket fra 1981 som fastsatte prinsippet om valgfrihet i entall mellom fullform og sammendraing. Det ga endringer for noen enkeltord, særlig i nynorsk, bl.a. for *esel* (s. 12–15 i årsmeldinga for 1981).

Eksempler (skråstrek mellom bokmål og nynorsk):

Før 1981	Etter 1981	2003
es(e)let/eselet	es(e)let	eselet
hengs(e)let	hengs(e)let	hengselet
rektang(e)let	rektang(e)let	rektangelet
som(me)let/sommelet	som(me)let	sommelet
spetak(ke)let	spetak(ke)let	spetakkelet
stemp(e)let	stemp(e)let	stempelet
vars(e)let	vars(e)let	varselet

Søk på nettet (Google) viser at det både i bokmål og nynorsk brukes dels fullformer, dels sammendratte former. Styrkeforholdet mellom variantene veksler avhengig av hvilke ord det gjelder.

1.3.2.2 Hankjønns- og hunkjønnsord på *-el*

Ingen 2000- eller 2003-vedtak verken i bokmål eller nynorsk.

Det vil si at gjeldende rettskriving (1996) fortsetter uendra for denne ordtypen.

Gjeldende system:

<u>bokmål</u>	<u>nynorsk</u>
aksla, aksler, akslene (skulder)	aksla, aksler, akslene
akselen, aksler, akslene (skulder og aksling)	akselen, akslar, akslane (aksling)
sykkelen, sykler, syklene	sykkelen, sykklar, syklane

1.3.2.3 Intetkjønnsord på *-en* (3.2.2.2.3, 3.3.1.1.6)

Bokmål: 2003-stadfesting av 2000-vedtaket om ingen endringer (unntak: for ordet *omen* tas flertallsformene *omina*, *ominaene* bort).

Nynorsk: 2003-stadfesting av 2000-vedtaka om full form både i bestemt entall og bestemt flertall (bortsett fra *våpen*, som beholder sammentrekning i flertall).

Vedtaka vil si at gjeldende rettskriving (1996) fortsetter uendra med unntak for *omen* i bokmål.

System 2003:

<u>bokmål</u>	<u>nynorsk</u>
asenet, asen(er), asena/asenene	asenet, asen, asena [aseni]
lakenet, laken(er), lakena/lakenene	lakenet, laken, lakena [lakeni]
omenet, omen(er), omena/omenene	omenet, omen, omena [omeni]

unntak:

våpenet, våpen, våpna/våpnene	våpenet, våpen, våpna [våpni]
-------------------------------	-------------------------------

1.3.2.4 Hankjønns- og hunkjønnsord på *-en*

Ingen vedtak verken i bokmål eller nynorsk
Gjeldende rettskriving (1996) beholdes.

Eksempler:

<u>bokmål</u>	<u>nynorsk</u>
alna/alenen, alen/alner, alnene	alna, alner, alnene
eksamenen	eksamenen
eksamener, eksamenene	eksamenar, eksamenane
frøkna/frøkenen, frøkner, frøknene	frøkna, frøkner, frøknene

1.3.2.5 Intetkjønnsord på *-er* (3.2.2.2.3, 3.3.1.1.6)

Bokmål: 2003-stadfesting av 2000-vedtaket om obligatorisk fullform i bestemt form entall (før: valgfri sammentrekning i noen ord, andre med obligatorisk fullform).

Videre er der vedtak om enkeltorda *alter*, *anker*, *sukker*, *tinder*, *under*, *vidunder* (disse fra 2000); i tillegg 2003-vedtak om disse orda: *fruentimmer*, *kadaver*, *kobber/kopper*, *kogger*.

Nynorsk: Tilsvarende stadfesting av 2000-vedtaket om obligatorisk fullform i bestemt entall og av 2000-vedtaket om obligatorisk fullform også i bestemt form flertall (jf. unntak i neste vedtak).

Bokmål og nynorsk: 2003-vedtak om at intetkjønnsord med utgang på trykklett *-der* og *-ter* (ord av typen *hinder*, *mønster* skal ha valgfri sammentrekning i bestemt form flertall foran endinga *-a*. Det gir f.eks. bokmål *mønst(e)ra* el. *mønstrene*, nynorsk *mønst(e)ra*. Unntak med fullform: *krøt(t)er*, *korter*, *kvarter*, *water*.

For bokmål er dette vedtaket omgjøring av gjeldende rettskriving (ikke endra av 2000-vedtaka): *mønstra* el. *mønstrene*.

For nynorsk er vedtaket i samsvar med gjeldende rettskriving, men omgjøring av 2000-vedtaket om obligatorisk fullform (*mønstera*).

Sammenliknende oppstilling (flere eksempler i lista til slutt):

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
alt(e)ret	alteret	alteret	alteret
alter/alt(e)re	alter/altre	alter	alter
alt(e)ra/altre	alt(e)ra/altre	altera [alteri]	alt(e)ra [alt(e)ri]
baromet(e)ret	barometeret	barom(e)teret	barometeret
barometer/..tre	barometer/..tre	barometer	barometer
barometra/-ene	baromet(e)ra el. barometrene	baromet(e)ra [baromet(e)ri]	baromet(e)ra [baromet(e)ri]
hind(e)ret	hinderet	hind(e)ret	hinderet
hinder/hindre	hinder/hindre	hinder	hinder
hindra/hindrene	hind(e)ra/hindrene	hind(e)ra	hind(e)ra

		[hind(e)ri]	[hind(e)ri]
lageret	lageret	lageret	lageret
lager/lagre	lager/lagre	lager	lager
lagra/lagrene	lagra/lagrene	lag(e)ra [lag(e)ri]	lagera [lageri]
teat(e)ret	teateret	teat(e)ret	teateret
teater/teatre	teater/teatre	teater	teater
teatra/teatrene	teat(e)ra/teatrene	teat(e)ra [teat(e)ri]	teat(e)ra [teat(e)ri]

Kommentar:

Fellesvedtaket om valgfri sammentrekning foran endinga *-a* gir samsvar mellom bokmål og nynorsk på dette punktet, men splitter bestemt flertall av intetkjønnsorda på *-er* opp i to kategorier i begge målformene: valgfri og obligatorisk sammentrekning i bokmål, fullform og valgfri sammentrekning i nynorsk.

1.3.2.6 Hankjønns- og hunkjønnsord på *-er* (3.2.2.2.2)

Nynorsk: ingen 2000- eller 2003-vedtak

Bokmål

2000-vedtak: ord med valgfri eller obligatorisk sammentrekning i flertall beholder den bøyinga de har (unntak: *vaier* får obligatorisk fullform mot før valgfri sammentrekning).

2003: 2000-vedtaka stadfestes med disse korrigeringene:

- 1 *vaier* beholder bøyinga med valgfri sammentrekning
- 2 i endinga *-er* blir *r*-en valgfri, eksempelvis *bevrer* > *bevre(r)*
- 3 disse orda får overgang fra obligatorisk sammentrekning til valgfri:
baluster, ilder, kader, kalander, klunger, kvader, manøver, meander, oter, pilaster, seder, seier, sommer, spiker, ulster, vedder, vinter, åker.
- 4 flertallsbøying godkjennes for ordet *feber* (valgfri sammentrekning)
- 5 variantformene *bakster, rakster, rekster* tas ut av rettskrivninga; *bakst, rakst, rekst* blir stående som eneformer

Systemet blir slik:

<u>bokmål</u>		<u>nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
beveren	beveren	beveren	beveren
bevere[r]/bevrer	bevere/bevre(r)	beverar	beverar
beverne/bevrene	beverne/bevrene	bevarane	beverane
feberen	feberen febere/febre(r)	feberen	feberen
fingeren	fingeren	fingeren	fingeren
fingerer	finger(r)	fingerar	fingerar
fingerene	fingerene	fingerane	fingerane
huldra [hulderen]	huldra/hulderen	huldra	huldra

huldrer huldrene	huldre(r) huldrene	huldrer huldrene	huldrer huldrene
oteren otrer otrene	oteren otre(r)/otere otrene/oterne	oteren otrar otrane	oteren otrar otrane

Kommentar:

Både gjeldende rettskriving og 2003-systemet har samsvar mellom bokmål og nynorsk når det gjelder hunkjønnsorda (obligatorisk sammentrekning).

I hankjønn er der samsvar i noen ord, ikke i andre (se lista s. 26). Der bokmål har valgfri sammentrekning, kan nynorsk ha obligatorisk fullform, valgfri sammentrekning eller obligatorisk sammentrekning. Slik er det f.eks. med *bever*, *skifer*, *tiger* med valgfrihet i bokmål, mens nynorsk har henholdsvis obligatorisk fullform, valgfri sammentrekning og obligatorisk sammentrekning.

1.3.3 Oversiktsjambføring for 1996 og 2003, bokmål og nynorsk

Intetkjønnsord på -el

Overgang fra valgfri sammentrekning i bestemt form entall til obligatorisk fullform; ingen endring i flertall (obligatorisk sammentrekning i de aller fleste orda); systemet har samsvar mellom bokmål og nynorsk.

Hankjønns- og hunkjønnsord på -el

Ingen endring fra 1996 til 2003; systemet har samsvar mellom bokmål og nynorsk: obligatorisk sammentrekning i bestemt form entall hunkjønn mot obligatorisk fullform i hankjønn, obligatorisk sammentrekning i ubestemt og bestemt flertall i begge kjønn i begge målformene (noen unntak i nynorsk).

Intetkjønnsord på -en

Ingen endring fra 1996 til 2003; systemet har samsvar mellom bokmål og nynorsk: obligatorisk fullform i entall og flertall (unntak: *våpen* med obligatorisk sammentrekning i bestemt form flertall).

Hankjønns- og hunkjønnsord på -en

Ingen endring fra 1996 til 2003; systemet har samsvar mellom bokmål og nynorsk: obligatorisk sammentrekning i hunkjønn (entall og flertall), obligatorisk fullform i hankjønn (entall og flertall).

Intetkjønnsord på -er

I entall overgang både i bokmål og nynorsk til obligatorisk fullform i bestemt form (før valgfri sammentrekning i noen ord, obligatorisk fullform i andre), som gir samsvar mellom de to målformene.

Bestemt form flertall:

Nynorskvedtak: obligatorisk fullform (unntak nedafor).

Fellesvedtak: valgfri sammentrekning foran endinga -a i ord med utgang på -der og -ter (gir f.eks. *mønst(e)ra* som fellesform, som før i nynorsk, men endring fra *mønstra* i bokmål).

Hankjønns- og hunkjønnsord på *-er*

Ingen endringer i nynorsk.

I bokmål overgang i noen hankjønnsord fra obligatorisk til valgfri sammentrekning i flertall. Fortsatt samsvar mellom bokmål og nynorsk i hunkjønnsorda, bare delvis i hankjønnsorda.

1.3.4 Summarisk oppstilling for 2003-framlegget

Bestemt form entall

SAMMENTREKNING

hunkjønnsord

FULLFORM

hankjønns- og intetkjønnsord

Bestemt form flertall

SAMMENTREKNING

ord på -el
og *hunkjønnsord på -en og -er*

FULLFORM

ord på -en
(m. og n.)

Flertall av intetkjønnsord på *-er*

SAM.TREKN.

bokmål

VALG.FRITT

bokmål
nynorsk

FULLFORM

nynorsk

Flertall av hankjønnsord på *-er*

SAM.TREKN.

bokmål
nynorsk

VALG.FRITT

bokmål
nynorsk

FULLFORM

bokmål
nynorsk

Unntak fins.

1.3.5 Grunngiing av vedtaka

Det samla 2003-framlegget beholder status quo (for spørsmålet om sammentrekning eller ikke) i disse kategoriene med samsvar fra før mellom bokmål og nynorsk (jamfør oversikten i punktet ovanfor):

hankjønns- og hunkjønnsord på *-el*
ord på *-en* i alle kjønn

intetkjønnsord på -el

2003-framlegget endrer bestemt form entall fra valgfri sammentrekning til obligatorisk fullform. Det styrker regulær bøyning stilt overfor vakkende praksis i dagens system. Samsvaret mellom bokmål og nynorsk beholdes.

intetkjønnsord på -er

2003-framlegget samordner bestemt form entall til obligatorisk fullform i begge målformene. Regulær bøyning styrkes.

Også i flertall styrkes regulær bøyning med obligatorisk fullform som hovedregel i nynorsk og med muligheten *hintera, mønster* i bokmål.

hankjønns- og hunkjønnsord på -er

2003-framlegget må ses som ei intern justering innafor bokmål med sikte på å gi et bedre samsvar mellom normering og faktisk språkbruk.

Søk på nettet viser at for de to frekvente orda *neger* og *tiger* er *negre* og *tigre*, dvs. de formene som det ikke er tillatt å bruke etter gjeldende rettskriving, de overlegent mest brukte i ubestemt flertall. Deretter kommer i synkende rekkefølge *negere, tigere* og *negrer, tigrer*. Med normeringa *negre* el. *negrer* el. *negere, tigre* el. *tigrer* el. *tigere* blir der etablert et samsvar mellom praksis og rettskriving.

1.3.6 Alfabetiske oversikter over aktuelle ord

1.3.6.1 Intetkjønnsord på -el

<u>bokmål</u>		<u>nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
bars(e)let	barselet	bars(e)let	barselet
barsel/barsler	barsel/barsler	barsel	barsel
barsla/barslene	barsla/barslene	bars(e)la [bars(e)li]	bars(e)la [bars(e)li]
es(e)let	eselet	es(e)let	eselet
esel/esler	esel/esler	esel	esel
esla/eslene	esla/eslene	esla [esli]	esla [esli]
fengs(e)let	fengselet	fengs(e)let	fengselet
fengsel/fengsler	fengsel/fengsler	fengsel	fengsel
fengsla/fengslene	fengsla/fengslene	fengsla [fengsli]	fengsla [fengsli]
fløyelet	fløyelet	fløyelet	fløyelet
hengs(e)let	hengselet	hengs(e)let	hengselet
hengsel/hengsler	hengsel/hengsler	hengsel	hengsel
hengsla/hengslene	hengsla/hengslene	hengsla [hengsli]	hengsla [hengsli]
kapit(te)let	kapittelet	kapit(te)let	kapittelet
kapittel/kapitler	kapittel/kapitler	kapittel	kapittel
kapitla/kapitlene	kapitla/kapitlene	kapitla [kapitli]	kapitla [kapitli]

kjør(e)let kjørel/kjørler kjør(e)la/kjør(e)lene	kjørelet kjørel/kjørler kjør(e)la/kjør(e)lene	kjør(e)let kjørel kjør(e)la [kjør(e)li]	kjørelet kjørel kjør(e)la [kjør(e)li]
kvartelet kvartel/kvartler kvartla/kvartlene	kvartelet kvartel/kvartler kvartla/kvartlene	kvartelet kvartel kvartela [kvarteli]	kvartelet kvartel kvartela [kvarteli]
mid(de)let middel/midler midla/midlene	middelet middel/midler midla/midlene	mid(de)let middel midla [midli]	middelet middel midla [midli]
rektang(e)let rektangel/rektangler rektangla/rektanglene	rektangelet rektangel/rektangler rektangla/rektanglene	rektang(e)let rektangel rektangla [rektangli]	rektangelet rektangel rektangla [rektangli]
som(me)let	sommelet	som(me)let	sommelet
spetak(ke)let spetakkel/spetakler spetakla/spetaklene	spetakkelet spetakkel/spetakler spetakla/spetaklene	spetak(ke)let spetakkel spetakla [spetakli]	spetakkelet spetakkel spetakla [spetakli]
stemp(e)let stempel/stempler stempla/stemplene	stempelet stempel/stempler stempla/stemplene	stemp(e)let stempel stempla [stempli]	stempelet stempel stempla [stempli]
svovelet	svovelet	svovelet	svovelet
temp(e)let tempel/templer templa/templene	tempelet tempel/templer templa/templene	temp(e)let tempel templa [templi]	tempelet tempel templa [templi]
ting(e)let ting(e)ler ting(e)lene	tingelet tingel/tingler tingla/tinglene	ting(e)let	tingelet
vars(e)let varsel/varsler varsla/varslene	varselet varsel/varsler varsla/varslene	vars(e)let varsel varsla [varsli]	varselet varsel varsla [varsli]

1.3.6.2 Hankjønns- og hunkjønnsord på *-el*

	<u>bokmål</u>			<u>nynorsk</u>
1996		2003	1996	2003
aksla		aksla	aksla [aksli]	aksla [aksli]
aksler		aksler	aksler	aksler
akslene		akslene	akslene	akslene

(= skulder)

akselen akslar akslene (skulder og aksling)	akselen akslar akslene	akselen akslar akslane (aksling)	akselen akslane akslane
fløyelen svovelen	fløyelen svovelen	fløyelen svovelen	fløyelen svovelen
hengsla hengselen hengsler hengslene	hengsla hengselen hengsler hengslene	hengsla [hengsli] hengsler hengslene	hengsla [hengsli] hengsler hengslene
sykkelen sykler syklene	sykkelen sykler syklene	sykkelen syklar syklane	sykkelen syklar syklane

1.3.6.3 Intetkjønnsord på *-en*

<u>bokmål</u>		<u>nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
asenet asen(er) asena/asenene	asenet asen(er) asena/asenene	asenet asen asena [aseni]	asenet asen asena [aseni]
lakenet laken(er) lakena/lakenene	lakenet laken(er) lakena/lakenene	lakenet laken lakena [lakeni]	lakenet laken lakena [lakeni]
omenet omen(er)/omina omena/omenene el. ominaene	omenet omen(er) omena/omenene	omenet omen omena [omena]	omenet omen omena [omeni]
våpenet våpen våpna/våpnene	våpenet våpen våpna/våpnene	våpenet våpen våpna [våpni]	våpenet våpen våpna [våpni]

1.3.6.4 Hankjønns- og hunkjønnsord på *-en*

<u>bokmål</u>		<u>nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
alna/alenen alen/alner alnene	alna/alenen alen/alner alnene	alna [alni] alner alnene	alna [alni] alner alnene

eksamenen	eksamenen	eksamenen	eksamenen
eksamener	eksamener	eksamenar	eksamenar
eksamenene	eksamenene	eksamenane	eksamenane

frøkna/frøkenen	frøkna/frøkenen	frøkna [frøkni]	frøkna [frøkni]
frøkner	frøkner	frøkner	frøkner
frøknene	frøknene	frøknene	frøknene

1.3.6.5 Intetkjønnsord på *-er*

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
alt(e)ret	alteret	alt(e)ret	alteret
alter/alt(e)re	alter/altre	alter	alter
alt(e)ra/altrene	alt(e)ra/altrene	alt(e)ra [alt(e)ri]	alt(e)ra [alt(e)ri]
ankeret	ankeret	ankeret	ankeret
anker/ank(e)re	anker/ankre	anker	anker
ank(e)ra/ankrene	ank(e)ra/ankrene	ankera [ankeri]	ankera [ankeri]
baromet(e)ret	barometeret	baromet(e)ret	barometeret
barometer/..tre	barometer/..tre	barometer	barometer
barometra/-ene	baromet(e)ra/ el. barometrene	baromet(e)ra [baromet(e)ri]	baromet(e)ra [baromet(e)ri]
(døgeret	tatt ut)	døgeret	døgeret
(døger	tatt ut)	døger	døger
(døgra/døgrene	tatt ut)	døg(e)ra [døg(e)ri]	døgera [døgeri]
filt(e)ret	filteret	filt(e)ret	filteret
filter/filtre	filter/filtre	filter	filter
filtra/filtrene	filt(e)ra/filtrene	filt(e)ra	filt(e)ra [filt(e)ri]
fruentimmeret	fruentimmeret	fruentimmeret	furentimmeret
fruentimmer/...timre	fruentimmer el. fruentim(me)re	fruentimmer	fruentimmer
fruentimra/-ene	fruentimra/-ene el. fruentimmerne	fruentimmera [fruentimmeri]	fruentimmera [fruentimmeri]
git(te)ret	gitteret	git(te)ret	gitteret
gitter/gitre	gitter/gitre	gitter	gitter
gitra/gitrene	git(te)ra/gitrene	git(te)ra [git(te)ri]	git(te)ra [git(te)ri]
helikopt(e)ret	helikopteret	helikopt(e)ret	helikopteret
helikopter/...koptre	helikopter/...tre	helikopter	helikopter

helikoptra/-ene	helikopt(e)ra el. helikoptrene	helikopt(e)ra [helikopt(e)ri]	helikopt(e)ra [helikopt(e)ri]
hind(e)ret hinder/hindre hindra/hindrene	hinderet hinder/hindre hind(e)ra/hindrene	hind(e)ret hinder hind(e)ra [hind(e)ri]	hinderet hinder hind(e)ra [hind(e)ri]
kadaveret kadaver/kadavre kadavra/kadavrene	kadaveret kadaver(e)/kadavre kadavra/-ene el. kadavera/-ne	kadaveret kadaver kadavera [kadaveri]	kadaveret kadaver kadavera [kadaveri]
kobberet	kobberet kobre/kobbere kobra/kobrene el. kobbera/kobberne		
(før bare entall, flertallsbøying godkjent i betydningen <i>kobberstikk</i> , parallell bøying for <i>kopper</i>)			
koggeret kogger/kogre kogra/kogrene	koggeret kogger(e)/kogre kogra/kogrene el. koggera/koggerne	koggeret kogger koggera [koggeri]	koggeret kogger koggera [koggeri]
		korteret korter korterera [korteri] (= kvarter)	korteret korter korterera [korteri]
krøtteret krøtter krøttera [krøtterne]	krøtteret krøtter krøttera/krøtterne	krøt(t)eret krøt(t)er krøt(t)era [krøt(t)eri]	krøt(t)eret krøt(t)er krøt(t)era [krøt(t)eri]
kvarteret kvarter(er) kvartera/kvarterene	kvarteret kvarter(er) kvartera/kvarterene	kvarteret kvarter kvartera [kvarteri]	kvarteret kvarter kvartera [kvarteri]
lageret lager/lagre lagra/lagrene	lageret lager/lagre lagra/lagrene	lageret lager lag(e)ra [lag(e)ri]	lageret lager lagera [lageri]
lægeret læger lægra/lægrene	lægeret læger lægra/lægrene	lægeret læger læg(e)ra [læg(eri)]	lægeret læger lægera [lægeri]

monst(e)ret monster/monstre monstra/monstrene	monsteret monster/monstre monst(e)ra el.monstrene	monst(e)ret monster monst(e)ra [monst(e)ri]	monsteret monster monst(e)ra [monst(e)ri]
myld(e)ret	mylderet	myld(e)ret	mylderet
mønst(e)ret mønster/mønstre mønstra/mønstrene	mønsteret mønster/mønstre mønst(e)ra el. mønstrene	mønst(e)ret mønster mønst(e)ra [mønst(e)ri]	mønsteret mønster mønst(e)ra [mønst(e)ri]
mørk(e)ret	mørkeret	mørk(e)ret	mørkeret
nummeret nummer/numre numra/numrene	nummeret nummer/numre numra/numrene	nummeret nummer nummera	nummeret nummer nummera [nummereri]
paternost(e)ret paternoster el. paternostre paternostra/-ene	paternosteret paternoster el. paternostre paternost(e)ra el. paternostrene	paternost(e)ret paternoster paternost(e)ra [paternost(e)ri]	paternosteret paternoster paternost(e)ra [paternost(e)ri]
sent(e)ret senter/sentre sentra/sentrenene	senteret senter/sentre sent(e)ra el. sentrene	sent(e)ret senter sent(e)ra [sen(t)eri]	senteret senter sent(e)ra [sent(e)ri]
sifferet siffer/sifre sifra/sifrene	sifferet siffer/sifre sifra/sifrene	sifferet siffer sif(fe)ra	sifferet siffer siffera [sifferi]
sukkeret	sukkeret sukker(e) sukkera/sukkerne	sukkeret sukker sukkera [sukkeri]	sukkeret sukker sukkera [sukkeri]
teat(e)ret teater/teatre teatra/teatrene	teateret teater/teatre teat(e)ra/teatrene	teat(e)ret teater teat(e)ra [teat(e)ri]	teateret teater teat(e)ra [teat(e)ri]
tind(e)ret tindere/tindre tinderne/tindrene (tindrende lys)	tinderet tinder/tindre tind(e)ra/tindrene		
und(e)ret	underet	und(e)ret	underet

under/und(e)re und(e)ra el. underne/undrene	under/undre und(e)ra/undrene	under und(e)ra [und(e)ri]	under und(e)ra [und(e)ri]
vidund(e)ret vidunder/vidund(e)re vidund(e)ra el. vidunderne/vidundrene	vidunderet vidunder/vidundre vidund(e)ra el. vidundrene	vedund(e)ret vedunder vedund(e)ra [vedund(e)ri]	vedunderet vedunder vedund(e)ra [vedund(e)ri]
vørteret	vørteret	vørteret	vørteret
wateret water(e) watera/waterne	wateret water(e) watera/waterne	wateret water watera [wateri]	wateret water watera [wateri]

1.3.6.6 Hankjønns- og hunkjønnsord på *-er*

Hunkjønnsorda er markert med bestemt form entall, ellers er ikke entallsformer ført opp.

<u>bokmål</u>		<u>nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
aldere[r]/aldrer alderne/aldrere	aldere/aldrer(r) alderne/aldrere	aldrar aldrane	aldrar aldrane
ambideksterer[r]/ambidekstrer ambideksterne/ambidekstrene	ambideksterer/ambidekstre(r) ambideksterne/ambidekstrene		
balustrer balustrene	balustere/balustre(r) balusterne/balustrene	balustrar balustrane	balustrar balustrane
bevere[r]/ bevrer beverne/bevrene	bevere/bevre(r) beverne/bevrene	beverar beverane	beverar beverane
fedre, fedrene	fedre, fedrene	fedrar, fedrane	fedrar, fedrane
fastra/fasteren fastrene/fastre(r)	fastra/fasteren fastrene/fastre(r)	fastra [fastri] fastrer, fastrene	fastra [fastri] fastrer, fastrene
	febere/febre(r) febrene/feberne		
fendere[r]/fendrer fenderne/fendrene	fendere/fendre(r) fenderne/fendrene	fenderar fenderane	fenderar fenderane
fibere[r]/fibrer fiberne/fibrene	fibere/fibre(r) fiberne/fibrene	fibrar fibrane	fibrar fibrane

filistere[r]/filistrer filisterne/filistrene	filistere/filistre(r) filisterne/filistrene	filistrar filistrane	filistrar filistrane
fingrer, fingrene	fingre(r), fingrene	fingrar, fingrane	fingrar, fingrane
foreldre foreldra/foreldrene	foreldre foreldra/foreldrene	foreldre foreldra	foreldre foreldra
galdrer, galdrene (tryllesang)	galdre(r), galdrene		
gimmer gimra [gimmeren]	gimmer gimra/gimmeren	gimber/gimmer gimbri/gimri gimbri/gimri	gimmer/gimber gimbri/gimri gimbri/gimri
gimrer gimrene (ungsau)	gimre(r) gimrene	gim(b)rar [gim(b)rer] gim(b)rane [gim(b)rene]	gim(b)rar [gim(b)rer] gim(b)rane [gim(b)rene]
ginstrer, ginstrene (ginster = gyvel)	ginstre(r), ginstrene		
gitrer, gitrene (gitter m. = treøse)	gitre(r), gitrene		
gygra [gygeren] gygrer, gygrene	gygra/gygeren gygre(r), gygrene	gygra [gygri] gygrar [gygrer] gygrane [gygrene]	gygra [gygri] gygrar [gygrer] gygrane [gygrene]
hammere[r]/hamrer hammerne/hamrene	hammere/hamre(r) hammerne/hamrene	hamrar hamrane	hamrar hamrane
hamstere[r]/hamstrer hamsterne/hamstrene	hamstere/hamstre(r) hamsterne/hamstrene	hamsterar hamsterane	hamsterar hamsterane
huldra [hulderen] huldrer, huldrene	huldra/hulderen huldre(r), huldrene	huldra [huldri] huldrer, huldrene	huldra [huldri] huldrer, huldrene
ildrer ildrene	ildere/ildre(r) ilderne/ildrene	ilderar ilderane	ilderar ilderane
istrer, istrene (ister = vier)	istre(r), istrene		
kadrer kadrene	kadere/kadre(r) kaderne/kadrene	kadrar kadrane	kadrar kadrane
kalandrer kalandrene (valsemaskin)	kalandere/kalandre(r) kalanderne/kalandrene	kalandrar kalandrane	kalandrar kalandrane

kalendere[r]/kalendrer kalenderne/kalendrene	kalendere/kalendre(r) kalenderne/kalendrene	kalendrar kalendrane	kalendrar kalendrane
kalibere[r]/kalibrer kaliberne/kalibrene (også et kaliber)	kalibere/kalibre(r) kaliberne/kalibrene	kalibrar kalibrane	kalibrar kalibrane
kandelabere[r]/kandelabrer kandelaberne/kandelabrene	kandelabere/kandelabre(r) kandelaberne/kandelabrene	kandelabrar kandelabrane	kandelabrar kandelabrane
kanistere[r]/kanistrer kanisterne/kanistrene (blikkboks, dunk)	kanistere/kanistre(r) kanisterne/kanistrene		
klammeren klammere[r]/klamrer klammerne/klamrene	klammeren klammere/klamre(r) klammerne/klamrene	klamra [klamri] klamrer klamrene	klamra [klamri] klamrer klamrene
klungrer klungrene (nypetorn)	klungere/klungre(r) klungerne/klungrene	klungrar klungrane	klungrar klungrane
kvadrer kvadrene (firkanta stein)	kvadere/kvadre(r) kvaderne/kvadrene	kvadrar kvadrane	kvadrar kvadrane
lestrer, lestrene (bibelstykke)	lestre(r), lestrene	lestrar, lestrane	lestrar, lestrane
levra/leveren levere[r]/levrer leverne/levrene	levra/leveren levere/levre(r) leverne/levrene	levra [levri] levrar [levrer] levrane [levrene]	levra [levri] levrar [levrer] levrane [levrene]
ligustere[r]/ligustrer ligusterne/ligustrene	ligustere/ligustre(r) ligusterne/ligustrene	ligustrar ligustrane	ligustrar ligustrane
lystra/lysteren lystrer, lystrene	lystra/lysteren lystre(r), lystrene	lystra [lystri] lystrer, lystrene	lystra [lystri] lystrer, lystrene
magistere[r]/magistrer magisterne/magistrene	magistere/magistre(r) magisterne/magistrene	magistrar magistrane	magistrar magistrane
manøvrer manøvrene	manøvere/manøvre(r) manøverne/manøvrene	manøvrar manøvrane	manøvrar manøvrane
meandrer meandrene	meandere/meandre(r) meanderne/meandrene	meandrar meandrane	meandrar meandrane
mestere[r]/mestrer mesterne/mestrene	mestere/mestre(r) mesterne/mestrene	meistrar meistrane	meistrar meistrane

ministere[r]/ministrer ministerne/ministrene	ministere/ministre(r) ministerne/ministrene	ministrar ministrane	ministrar ministrane
mora/moren mødre(r), mødrene	mora/moren mødre(r), mødrene	mora mødrer, mødrene	mora mødrer, mødrene
montere[r]/montrer monterne/montrene	montere/montre(r) monterne/montrene	montrar montrane	montrar montrane
mostra/mosteren mostre(r), mostrene	mostra/mosteren mostre(r), mostrene	mostra [mostri] mostrer, mostrene	mostra [mostri] mostrer, mostrene
muttere[r]/mutrer mutterne/mutrene	muttere/mutre(r) mutterne/mutrene	mut(te)rar mut(te)rane	mut(te)rar mut(te)rane
negere[r]/negrer negerne/negrene	negere/negre(r) negerne/negrene	negrar negrane	negrar negrane
nevra/neveren nevrer nevrene	nevra/neveren nevre(r) nevrene	nevra [nevri] nevrar [nevrer] nevrane [nevrene]	nevra [nevri] nevrar [nevrer] nevrane [nevrene]
oldra/olderen oldre oldrene	oldra/olderen oldre(r) oldrene	oldra [oldri]/olderen oldrer/oldrar oldrene/oldrane	oldra [oldri]/olderen oldrer/oldrar oldrene/oldrane
oleandere[r] /oleandrer oleanderne/oleandrene	oleandere/oleandre(r) oleanderne/oleandrene	oleandrar oleandrane	oleandrar oleandrane
otrer otrene	otere/otre(r) oterne/otrene	otrar otrane	otrar otrane
pantere[r]/pantrer panterne/pantrene	pantere/pantre(r) panterne/pantrene	panterar panterane	panterar panterane
patere[r]/ patrer paterne/patrene	patere/ patre(r) paterne/patrene	paterar paterane	paterar paterane
petimetre[r]/petimetrer petimeterne/petimetrene (også et petimeter)	petimetre/petimetre(r) petimeterne/petimetrene	petimet(e)rar petimet(e)rane	petimet(e)rar petimet(e)rane
pilastrer pilastrane (murførstrerkning)	pilastere/pilastre(r) pilasterne/pilastrane	pilastrar pilastrane	pilastrar pilastrane
pjolttere[r]/pjoltrer pjolterne/pjoltrene	pjolttere/pjoltre(r) pjolterne/pjoltrene	pjolterar pjolterane	pjolterar pjolterane

salamandere[r]/salamandrer salamanderne/salamandrene	salamandere/salamandre(r) salamanderne/salamandrene	salamandrar salamandrane	salamandrar salamandrane
sedrer sedrene (tre)	sedere/sedre(r) sederne/sedrene	sedrar sedrane	sedrar sedrane
seirer seirene	seiere/seire(r) seierne/seirene	sigrar sigrane	sigrar sigrane
setra [seteren] setrer setrene	setra/seteren setre(r) setrene	setra [setri] setrar [setrer] setrane [setrene]	setra [setri] setrar [setrer] setrane [setrene]
sidrer sidrene	sidere/sidre(r) siderne/sidrene	sidrar sidrane	sidrar sidrane
sjangere[r]/sjangrer sjangerne/sjangrene	sjangere/sjangre(r) sjangerne/sjangrene	sjangrar sjangrane	sjangrar sjangrane
skifere[r]/skifrer skiferne/skifrene	skifere/skifre(r) skiferne/skifrene	skif(e)rar skif(e)rane	skif(e)rar skif(e)rane
skolopendere[r]/skolopendr skolopenderne/skolopendrene	skolopendere/skolopendre(r) skolopenderne/skolopendrene	skolopendrar skolopendrane	skolopendrar skolopendrane
skuldra/skulderen skuldrer, skuldrene	skuldra/skulderen skuldre(r), skuldrene	skuldra [skuldri] skuldrer, skuldrene	skuldra [skuldri] skuldrer, skuldrene
slentrer, slentrene (oter, dial.)	slentre(r), slentrene		
somrer somrene	sommere/somre(r) sommerne/somrene	somrar somrane	somrar somrane
spikrer spikrene	spikere/spikre(r) spikerne/spikrene	spikrar spikrane	spikrar spikrane
svabere[r]/svabrer svaberne/svabrene	svabere/svabre(r) svaberne/svabrene	svaberar svaberane	svaberar svaberane
syndere[r]/syndrer synderne/syndrene	syndere/syndre(r) synderne/syndrene	syndrar syndrane	syndrar syndrane
søstera/søsteren søstre(r), søstrene	søstera/søsteren søstre(r), søstrene	systema [systemi] systema, systemane	systema [systemi] systema, systemane
tautrer, tautrene	tautre(r), tautrene	tautrar, tautrane	tautrar, tautrane

(sau fra Tautra)

tigere[r]/tigrer tigerne/tigrene	tigere/tigre(r) tigerne/tigrene	tigrar tigrane	tigrar tigrane
ulstrer ulstrene	ulstere/ulstre(r) ulsterne/ulstrene	ulstrar ulstrane	ulstrar ulstrane
vaiere[r]/vairer vaierne/vairene	vaiere/vaire(r) vaierne/vairene	vaierar vaierane	vaierar vaierane
vedrer vedrene (vedder = rambukk)	veddere/vedre(r) vedderne/vedrene		
vintrer vintrene	vintere/vintre(r) vinterne/vintrene	vintrar vintrane	vintrar vintrane
åkrer åkrene	åkere/åkre(r) åkerne/åkrene	åkrar åkrane	åkrar åkrane
åndra/ånderen åndrer åndrene (ski)	åndra/ånderen åndre(r) åndrene	ondra [ondri] ondrar [ondrer] ondrane [ondrene]	ondra [ondri] ondrar [ondrer] ondrane [ondrene]

1.4 Reviderte vedtak 2003: Bøying av framandord på *-a*, *-on*, *-um* og *-us* (3.3.1.1.5, 3.2.2.2.4)

I brevet av 5.12.2000 bad Kulturdepartementet om ei systemisert jamførande oppstilling for bokmål og nynorsk på visse punkt med status før og etter dei nye vedtaka.

Med dei 2003-vedtaka som no ligg føre (2000-vedtaka + seinare justeringar og tillegg), blir bøyinga som vist nedanfor for dei orda det gjeld.

(NUF viser til dokumentet av 30.10.02: *Nynorskrettskrivinga. Utgreiing om og framlegg til revisjon av rettskrivinga i nynorsk*. – Utgreiinga er ikkje i samsvar med dei endelege vedtaka på alle punkta, men ho er nyttig som orienteringsgrunnlag.)

1.4.1 Oversikt over vedtaka på rådsmøtet 13.–14.2.03

1.4.1.1 Inkjekjønnsord på *-a* (NUF s. 121 og 176)

Allment vedtak *nynorsk*:

Orda på trykklett *-a* får obligatorisk tillegg av *-a* i bunden form fleirtal med *[-i]* som sideform. Ingen endringar i *bokmål*.

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
skjemaet	skjemaet	skjemaet	skjemaet
skjema(er)	skjema(er)	skjema	skjema
skjemaene	skjemaene	skjema(a) [skjemai]	skjema(a) [skjemai]

NUF s. 121: Disse orda skal gå som **skjema**: *delta, diafragma, dilemma, fatamorgana, forma, kamera, klima, komma, kopula, mantra, panorama, paragima, promemoria, skisma, stigma, trema, zeugma*.

1.4.1.2 Hokjønnsord på *-a* (NUF s. 121 og 176)

Allment vedtak *nynorsk*:

Orda på trykklett *-a* får obligatorisk tillegg av *-a* i bunden form eintal med *[-i]* som sideform. Ingen endringar i *bokmål*.

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
divaen	divaen	diva(a) [divai]	divaa [divai]
divaer	divaer	divaer	divaer
divaene	divaene	divaene	divaene

NUF s. 122: Disse orda skal gå som **diva**: *ballerina, belladonna, dadda, donna, eva, geisha, madonna, mamma, saga*.

1.4.1.3 Hankjønnsord på *-a* (NUF s. 56 og 172):

Allment vedtak *nynorsk*:

Ord på trykklett *-a* får *-er, -ene* i fleirtal med *[-ar, -ane]* som sideformer. Ingen endringar i *bokmål*.

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
sofaen	sofaen	sofaen	sofaen
sofaer	sofaer	sofaer [sofaar]	sofaer [sofaar]
sofaene	sofaene	sofaene [sofaane]	sofaene [sofaane]

1.4.1.4 Inkjekjønnsord på *-on* og *-um* (ikkje *-eum* og *-ium*) (NUF s. 119 og 176)

Nynorsk

Allment vedtak: Ord på *-on* og *-um* får berre vanleg norsk bøyning. (Hovudgruppa)

System 2003: *falsum – falsumet – falsum – falsa [falsumi]*

Unntaksgruppe 1: Orda *datum, faktum, forum, kvantum* får valfritt latinbasert eller rein norsk bøyning i fleirtal.

System 2003: *forum – forumet – forum/fora – foruma [forumi]* el. *foraa [forai]*

Unntaksgruppe 2: Ord på *-kon/-kum* får same bøyning som i unntaksgruppe 1.

System 2003:

leksikon – leksikonet – leksikon/leksika – leksikona [leksikoni] el. *leksikaa [leksikai]*

Enkeltord: forma *arboretum* blir teken ut av rettskrivinga, *arboret* blir ståande som eineform.

Bokmål

Ikkje noko allment vedtak.

Vedtak for ordgrupper:

Gruppe 1 får berre vanleg norsk bøyning. Det gjeld desse orda: *aktivum* (ikkje rekneskapsordet), *depositum, diktum, falsum, fluidum, futurum, maksimum, memorandum, metrum, minimum, multiplum, optimum, plenum, postskriptum, preteritum, referendum, responsum, ultimatium*.

System 2003: *falsum – falsumet – falsum(er) – falsa/falsumene*

Gruppe 2 får valfritt norsk eller latinbasert bøyning i ubunde og bunde fleirtal. Det gjeld desse orda: *forum, pensum, peritektikum, serum, visum, votum*

System 2003: *forum – forumet – forum(er)/fora – foruma/forumene/foraene*

Gruppe 3 får obligatorisk bortfall av *-um* i ubunde og bunde fleirtal. Det gjeld desse orda: *arkanum, femininum, imperfektum, interregnum, maskulinum, nøytrum, perfektum, pluskvamperfektum, supinum*.

System 2003: *femininum – femininumet – femininer – feminina/femininene*

Gruppe 4 får valfritt bortfall av *-um* i bunde eintal og obligatorisk bortfall av *-um* i ubunde og bunde fleirtal. Det gjeld orda *sentrum* og *spektrum* (ordet *monstrum* har slik bøyning frå før).

System 2003: *sentrum – sentr(um)et – sentre – sentra/sentrene*

Enkeltord: *arboretum, omentum, verbum* blir tekne ut av rettskrivinga; *arboret, oment, verb* blir ståande som eineformer.

1.4.1.5 Inkjekjønnsord på *-eum* og *-ium* (NUF s. 120)

Allment vedtak *nynorsk*:

Ord på *-eum* og *-ium* skal ha same bøyning som før i bunde eintal og i fleirtal.

Kortformene *jubilé, mausolé, musé* fell bort i ubunde eintal.
 Kortformene *apogé, lycé, perigé, propylé* blir sideformer i ubunde eintal.
 Formene *mycelium, scenarium* og *spermium* blir tekne ut av rettskrivinga.

Allment vedtak *bokmål*: Der blir inga endring i bøyinga av ord som følgjer mønsteret for *herbarium*.

Kortformene *apogé, jubilé, mausolé, musé, perigé, propylé* blir tekne ut.
 Formene *adverbium, glossarium, gymnasium, mycelium, scenarium, spermium, stipendium* blir tekne ut av rettskrivinga.
 Ordet *tedeum* får justert bøyinga i ubunde fleirtal (*tedeum* > *tedeum(er)*).

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
apogé/apogeum apoge(um)et	apogeum apogeet	apogé/apogeum apogeet apogeum apogea [apogei]	apogeum [apogé] apogeet apogeum apogea [apogei]
museum/musé museet museer musea/museene	museum museet museer musea/museene	museum/musé museet museum/musé musea [musei]	museum museet museum musea [musei]
kriterium kriteriet kriterier kriteria/kriteriene	kriterium kriteriet kriterier kriteria/kriteriene	kriterium kriteriet kriterium kriteria [kriterii]	kriterium kriteriet kriterium kriteria [kriterii]

Grunnstoffnamna:

vanadium vanadiumet	vanadium vanadiumet	vanadium vanadiumet	vanadium vanadiumet
------------------------	------------------------	------------------------	------------------------

1.4.1.6 Hankjønnsord på *-ium* (NUF s. 122 og 176)

Vedtak *nynorsk*: Ord på *-ium* får obligatorisk fullform i heile bøyinga. Det gjeld orda *geranium, kaprifolium*.

Fellesvedtak: Forma *pelargonium* blir teken ut, *pelargonia* blir eineform.

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
geranium gerani(um)en geranier geraniene	geranium gerani(um)en geranier geraniene	geranium gerani(um)en gerani(um)ar gerani(um)ane	geranium geraniumen geraniumar geraniumane
kaprifolium kaprifoli(um)en	kaprifolium kaprifoli(um)en	kaprifolium kaprifol(i)en	kaprifolium kaprifoliumen

kaprifolier	kaprifolier	kaprifoliar	kaprifoliumar
kaprifoliene	kaprifoliene	kaprifoliane	kaprifoliumane

1.4.1.7 Hankjønnsord på *-ius* (NUF s. 122 og 176)

Vedtak *nynorsk*: Ord på *-ius* får obligatorisk fullform i heile bøyinga. Det gjeld orda *auksjonarius*, *genius*, *justitarius*, *nuntius*, *radius*.

Vedtak *bokmål*: Der blir valfritt bortfall av *-us* i dei orda der der no er obligatorisk bortfall. Ordet *genius* får obligatorisk fullform også i fleirtal.

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
justitarius	justitarius	justitarius	justitarius
justitarien	justitari(us)en	justitarien	justitariusen
justitiarier	justitari(us)er	justitiarar	justitariusar
justitariene	justitari(us)ene	justitariane	justitariusane
radius	radius	radius	radius
radi(us)en	radi(us)en	radi(us)en	radiusen
radier	radi(us)er	radi(us)ar	radiusar
radiene	radi(us)ene	radi(us)ane	radiusane

1.4.1.8 Inkjekjønnsord på *-us* (NUF s. 120 og 176)

Allment vedtak *nynorsk*: Uregelrett bøyning av inkjekjønnsord på trykklett *-us* går ut. Ikkje noko vedtak i *bokmål*.

Systema:

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
genus	genus	genus	genus
genuset/genusen	genuset/genusen	genuset	genuset
genus/genera	genus/genera	genus/genera	genus
genusa/genusene	genusa/genusene	genusa [genusi]	genusa [genusi]
el. generaene	el. generaene	el. genera(a)	

1.4.2 Alfabetiske lister

1.4.2.1 Inkjekjønnsord på *-a*

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
delta	delta	delta	delta
deltaet	deltaet	deltaet	deltaet
delta(er)	delta(er)	delta	delta
deltaene	deltaene	delta(a) [deltai]	deltaa [deltai]

Ordet *delta* er gjeve som døme. Andre inkjekjønnsord med utgang på *-a* følgjer det same mønsteret.

1.4.2.2 Hokjønnsord på *-a*

diva	diva	diva	diva
divaen	divaen	diva(a) [divai]	divaa [divai]
divaer	divaer	divaer	divaer
divaene	divaene	divaene	divaene

Ordet *diva* er gjeve som døme. Andre hokjønnsord med utgang på *-a* følgjer det same mønsteret.

1.4.2.3 Hankjønnsord på *-a*

amfora	amfora	amfora	amfora
amforaen	amforaen	amforaen	amforaen
amforaer	amforaer	amforaer [amforaar]	amforaer [amforaar]
amforaene	amforaene	amforaene [amforaane]	amforaene [amforaane]

Ordet *amfora* er gjeve som døme. Andre hankjønnsord med utgang på *-a* følgjer det same mønsteret.

1.4.2.4 Inkjekjønnsord på *-on* og *-um*

Lista har med dei orda (bokmål og/eller nynorsk) som er nemnde i 2000-framlegga og NUF. Nokre få andre er også tekne med.

Bokmål

Nynorsk

Inndeling etter grupperinga i nynorsk (dei orda som berre får vanleg norsk bøyning)

I oppføringa her er sideformene på *[-i]* i bunde fleirtal i nynorsk ikkje tekne med, korkje dei gamle eller dei nye. Om ein byter ut endinga *-a* i 2003-formene med *-i*, får ein dei sideformene som blir gjeldande no, t.d. *falsuma* > [*falsumi*].

1996	2003	1996	2003
addendum	addendum	addendum	addendum
addendumet	addendumet	addendumet	addendumet
addenda	addenda	addendum/addenda	addendum
addendaene	addendaene	addenduma/addenda(a)	addenduma
aktivum	aktivum	aktivum	aktivum
(ikkje rekneskapsordet)			
aktivumet	aktivumet	aktivumet	aktivumet
aktivumer/aktiva	aktivum(er)	aktivum/aktiva	aktiva
aktivuma/-ene	aktivuma/aktivumene	aktivum	aktivuma
el. aktivaene			
annuum	annuum	annuum	annuum
annuumet	annuumet	annuumet	annuumet

annua annuaene	annua annuaene	annuum/annua annuuma/annua(a)	annuum annuuma
arboret el. arboretum	arboret	arboret el. arboretum	arboret
arkanum arkanumet arkana/arkaner arkanaene/arkanene	arkanum arkanumet arkaner arkanene		arkanum arkanumet arkanum arkanuma
depositum depositumet depositumer/deposita depositumene/depositaene	depositum depositumet depositum(er) deposituma/-ene	depositum depositumet depositum/deposita deposituma/deposita(a)	depositum depositumet depositum deposituma
dictum dictumet dictumer/dicta dictumene/dictaene	diktum diktumet diktum(er) diktuma/diktumene		diktum diktumet diktum diktuma
falsum falsumet falsumer/falsa falsuma/falsumene/ el. falsaene	falsum falsumet falsum(er) falsuma/falsumene	falsum falsumet falsum/falsa falsuma/falsa(a)	falsum falsumet falsum falsuma
femininum feminin(um)et feminina/femininer feminina(ene) el. femininene	femininum femininumet femininer femininene	femininum feminin(um)et femininum/feminina femininuma/feminina(a)	femininum femininumet femininum femininuma
fluidum fluidumet fluidumer/fluida fluiduma/-ene el. fluidaene	fluidum fluidumet fluidum(er) fluiduma/fluidumene	fluidum fluidumet fluidum/fluida fluiduma/fluida(a)	fluidum fluidumet fluidum fluiduma
futurum futurumet futurumer/futura futuruma/-ene el. futuraene	futurum futurumet futurum(er) futuruma/futurumene	futurum futurumet futurum/futura futuruma/futura(a)	futurum futurumet futurum futuruma
imperpektum imperpektumet imperpekta/imperpekter imperpekta(ene) el. imperpektene	imperpektum imperpektumet imperpekter imperpekta/imperpektene	imperpektum imperpektumet imperpektum/imperpekta imperpektuma el. imperpekta(a)	imperpektum imperpektumet imperpektum imperpektuma

infimum	infimum		infimum
infimumet	infimumet		infimumet
infima	infima		infimum
infimaene	infimaene		infimuma
interregnum	interregnum	interregnum	interregnum
interregn(um)et	interregnumet	interregn(um)et	interregnumet
interregna/interregner	interregner	interregnum/interregna	interregnum
interregna(ene)	interregnene	interregnuma/interregna(a)	interregnuma
el. interregnene			
kontinuum	kontinuum	kontinuum	kontinuum
kontinuumet	kontinuumet	kontinuumet	kontinuumet
kontinua	kontinua	kontinuum/kontinua	kontinuum
kontinuaene	kontinuaene	kontinuuma/kontinua(a)	kontinuuma
kuriosum	kuriosum	kuriosum	kuriosum
kuriosumet	kuriosumet	kuriosumet	kurosumet
kuriosa	kuriosa	kuriosum/kuriosa	kuriosum
kuriosaene	kuriosaene	kuriosuma/kuriosa(a)	kuriosuma
maksimum	maksimum	maksimum	maksimum
maksimumet	maksimumet	maksimumet	maksimumet
maksimumer/maksima	maksimum(er)	maksimum/maksima	maksimum
maksimuma/-ene/	maksimuma/-ene	maksimuma/maksima(a)	maksimuma
el. maksimaene			
maskulinum	maskulinum	maskulinum	maskulinum
maskulin(um)et	maskulinet	maskulin(um)et	maskulinumet
maskulina/maskuliner	maskuliner	maskulinum/maskulina	maskulinum
maskulina(ene)	maskulinene	maskulinuma/maskulina(a)	maskulinuma
el. maskulinene			
memorandum	memorandum	memorandum	memorandum
memorandumet	memorandumet	memorandumet	memorandumet
memorandumer/memoranda	memorandum(er)	memorandum/memoranda	memorandum
memoranduma/-ene	memoranduma/-ene	memoranduma/memoranda(a)	memoranduma
el. memorandaene			
metrum	metrum	metrum	metrum
metr(um)et	metrumet	metr(um)et	metrumet
metrer/metra	metrum(er)	metrum/metra	metrum
metra(ene)/metrene	metruma/-ene	metruma/metra(a)	metruma
minimum	minimum	minimum	minimum
minmumet	minimumet	minimumet	minimumet
minimumer/minima	minimum(er)	minimum/minima	minimum
minimuma/-ene	minimuma/-ene	minimuma/minima(a)	minimuma

el. minimaene

monstrum	monstrum	monstrum	monstrum
monstr(um)et	monstr(um)et	monstr(um)et	monstrumet
monstre	monstre	monstrum	monstrum
monstra/monstrene	monstra/monstrene	monstruma	monstruma
multiplum	multiplum	multiplum	multiplum
multiplumet	multiplumet	multiplumet	multiplumet
multiplumer/multipla	multiplum(er)	multiplum/multipla	multiplum
multipluma/-ene	multipluma/-ene	multipluma/multipla(a)	multipluma
el. multiplaene			
nøytrum	nøytrum	nøytrum	nøytrum
nøytr(um)et	nøytrumet	nøytr(um)et	nøytrumet
nøytra/nøytrer	nøytrer	nøytrum/nøytra	nøytrum
nøytra(ene)/nøytrene	nøytrene	nøytruma/nøytra(a)	nøytruma
oment el. omentum (fold av bukhinna)	oment		
optimum	optimum	optimum	optimum
optimumet	optimumet	optimumet	optimumet
optimumer/optima	optimum(er)	optimum/optima	optimum
optimuma/-ene	optimuma/-ene	optimuma/optima(a)	optimuma
el. optimaene			
pensum	pensum	pensum	pensum
pensumet	pensumet	pensumet	pensumet
pensumer/pensa	pensum(er)/pensa	pensum/pensa	pensum
pensuma/-ene	pensuma/-ene	pensuma/pensa(a)	pensuma
el. pensaene	el. pensaene		
perfektum	perfektum	perfektum	perfektum
perfektumet	perfektumet	perfektumet	perfektumet
perfekta/perfekter	perfekter	perfektum/perfekta	perfektum
perfekta(ene)	perfektene	perfektuma/perfekta(a)	perfektuma
el. perfektene			
plenum	plenum	plenum	plenum
plenumet	plenumet	plenumet	plenumet
plena	plenum(er)	plenum/plena	plenum
plenaene	plenuma/plenumene	plenuma/plena(a)	plenuma
pluskvamperfektum	pluskvamperfektum	pluskvamperfektum	pluskvamperfektum
pluskvamperfektumet	pluskvamperfektumet	pluskvamperfektumet	pluskvamperfektumet
pluskvamperfekta	pluskvamperfekter	pluskvamperfektum/-fekta	pluskvamperfektum
el. pluskvamperfekter			
pluskvamperfekta(ene)	pluskvamperfektene	pluskvamperfektuma/	pluskvamperfektuma

el. pluskvamperfektene

postskriptum
 postskriptumet
 postskriptumer
 el. postskripta
 postskripttuma/-ene/
 el. postskriptaene

preteritum
 preteritumet
 preteritumer/preterita
 preterituma/-ene
 el. preteritaene

referendum
 referendumet
 referendumer/referenda
 referendumuma/-ene/
 el. referendaene

residuum
 residuet
 residua
 residuaene

responsum
 responsumet
 responsumer/responsa
 responsumuma/-ene/
 el. responsaene

sentrum
 sentr(um)et
 sentra/sentre
 sentra/sentrene
 el. sentraene

serum
 serumet
 serumer/sera
 seruma/-ene/seraene

spektrum
 spektr(um)et
 spektra/spektre
 spektra/spektrene
 el. spektraene

el. pluskvamperfekta(a)

postskriptum
 postskriptumet
 postskriptum/postskripta
 postskriptuma/postskrita(a)

preteritum
 preteritumet
 preteritum/preterita
 preterituma/preterita(a)

referendum
 referendumet
 referendum/referenda
 referendumuma/referenda(a)

residuum
 residuumet
 residuum/residua
 residuuma/residua(a)

responsum
 responsumet
 responsum/responsa
 responsumuma/responsa(a)

sentrum
 sentr(um)et
 sentrum/sentra
 sentruma/sentra(a)

serum
 serumet
 serum/sera
 seruma/sera(a)

spektrum
 spektr(um)et
 spektrum/spektra
 spektruma/spektra(a)

stratum	stratum	stratum	stratum
stratumet	stratumet	stratumet	stratumet
strata	strata	stratum/strata	stratum
strataene	strataene	stratuma/strata(a)	stratuma
supinum	supinum	supinum	supinum
supinumet	supinumet	supinumet	supinumet
supina/supiner	supiner	supinum/supina	supinum
supina/supinene	supinene	supinuma/supina(a)	supinuma
el. supinaene			
ultimatum	ultimatum	ultimatum	ultimatum
ultimatumet	ultimatumet	ultimatumet	ultimatumet
ultimatumer/ultimata	ultimatum(er)	ultimatum/ultimata	ultimatum
ultimatuma/-ene/	ultimatuma/-ene	ultimatuma/ultimata(a)	ultimatuma
el. ultimataene			
visum	visum	visum	visum
visumet	visumet	visumet	visumet
visumer/visa	visum(er)/visa	visum/visa	visum
visuma/-ene/visaene	visuma/-ene/visaene	visuma/visa(a)	visuma
votum	votum	votum	votum
votumet	votumet	votumet	votumet
vota	votum(er)/vota	votum/vota	votum
votaene	votuma/-ene/votaene	votuma/vota(a)	votuma

Unntaksgruppene i nynorsk (ord med valfritt bortfall av -on/-um i fleirtal)

akrostikon	akrostikon	akrostikon	akrostikon
akrostikonet	akrostikonet	akrostikonet	akrostikonet
akrostika	akrostika	akrostikon/akrostika	akrostikon/akrostika
akrostikaene	akrostikaene	akrostikona/akrostika(a)	akrostikona el. akrostikaa
antibiotikum	antibiotikum	antibiotikum	antibiotikum
antibiotikumet	antibiotikumet	antibiotikumet	antibiotikumet
antibiotika	antibiotika	antibiotikum/antibiotika	antibiotikum/antibiotika
antibiotikaene	antibiotikaene	antibiotiukuma/antibiotika(a)	antibiotikuma el. antibiotikaa
antipyretikum	antipyretikum		antipyretikum
antipyretikumet	antipyretikumet		antipyretikumet
antipyretika	antipyretika		antipyretikum/antipyretika
antipyretikaene	antipyretikaene		antipyretikuma/antipyretikaa
antiseptikum	antiseptikum	antiseptikum	antiseptikum
antiseptikumet	antiseptikumet	antiseptikumet	antiseptikumet
antiseptika	antiseptika	antiseptikum/antiseptika	antiseptikum/antiseptika
antiseptikaene	antiseptikaene	antiseptikuma/antiseptika(a)	antiseptikuma

el. antiseptikaa

ataraksikum ataraksikumet ataraksika ataraksikaene	ataraksikum ataraksikumet ataraksika ataraksikaene		ataraksikum ataraksikumet ataraksikum/ataraksika ataraksikuma/ataraksikaa
cytostatikum cytostatikumet cytostatika cytostatikaene	cytostatikum cytostatikumet cytostatika cytostatikaene	cytostatikum cytostatikumet cytostatikum/cytostatika cytostatikuma/cytostatika(a)	cytostatikum cytostatikumet cytostatikum/cytostatika cytostatikuma el. cytostatikaa
datum datumen/datumet data dataene	datum datumen/datumet data dataene	datum datumen/datumet datum/data datuma/data(a)	datum datumen/datumet datum/data datuma/dataa
diuretikum diuretikumet diuretika diuretikaene	diuretikum diuretikumet diuretika diuretikaene	diuretikum diuretikumet diuretikum/diuretika diuretikuma/diuretika(a)	diuretikum diuretikumet diuretikum/diuretika diuretikuma/diuretikaa
enklitikon enklitikonet enklitika enklitikaene	enklitikon enklitikonet enklitika enklitikaene		enklitikon enklitikonet enklitikon/enklitika enklitikona/enklitikaa
enklitikum enklitikumet enklitika enklitikaene	enklitikum enklitikumet enklitika enklitikaene		enklitikum enklitikum enklitikum/enklitika enklitikuma/enklitikaa
faktum faktumet fakta faktaene	faktum faktumet fakta faktaene	faktum faktumet faktum/fakta faktuma/fakta(a)	faktum faktumet faktum/fakta faktuma/faktaa
forum forumet forumer/fora foruma/-ene/foraene	forum forumet forum(er)/fora foruma/-ene/foraene	forum forumet forum/fora foruma/fora(a)	forum forumet forum/fora foruma/foraa/
karakteristikon karakteristikonet karakteristika karakteristikaene	karakteristikon karakteristikonet karakteristika karakteristikaene	karakteristikon karakteristikonet karakteristikon/...ka karakteristikona/...ka(a)	karakteristikon karakteristikonet karakteristikon/...ka karakteristikona

			el. karakteristikaa
karateristikum karakteristikumet karakteristika karakteristikaene	karakteristikum karakteristikumet karakteristika karakteristikaene	karakteristikum karakteristikumet karakteristikum/...ka karakteristikuma/...ka(a)	karakteristikum karakteristikumet karakteristikum/...ka karakteristikuma el. karakteristikaa
kosmetikum kosmetikumet kosmetika kosmetikaene	kosmetikum kosmetikumet kosmetika kosmetikaene	kosmetikum kosmetikumet kosmetikum/kosmetika kosmetikuma/kosmetika(a)	kosmetikum kosmetikumet kosmetikum/kosmetika kosmetikuma el. kosmetikaa
kvantum kvantumet kvanta kvantaene	kvantum kvantumet kvanta kvantaene	kvantum kvantumet kvantum/kvanta kvantuma/kvanta(a)	kvantum kvantumet kvantum/kvanta kvantuma/kvantaa
leksikon leksikonet leksikon(er)/leksika lekiskona/-ene el. leksikaene	leksikon leksikonet leksikon(er)/leksika leksikona/-ene el. leksikaene	leksikon leksikonet leksikon/leksika leksikona/leksika(a)	leksikon leksikonet leksikon/leksika leksikona/leksikaa
metronymikon metronymikonet metronymika metronymikaene	metronymikon metronymikonet metronymika metronymikaene	metronymikon metronymikonet metronymikon/...ka metronymikona el. metronymika(a)	metronymikon metronymikonet metronymikon/...ka metronymikona el. metronymikaa
narkotikum narkotikumet narkotika narkotikaene	narkotikum narkotikumet narkotika narkotikaene	narkotikum narkotikumet narkotikum/narkotika narkotikuma/narkotika(a)	narkotikum narkotikumet narkotikum/narkotika narkotikuma el. narkotikaa
onomatopoetikon onomatopoetikonet onomatopoetika onomatopoetikaene	onomatopoetikon onomatopoetikonet onomatopetika onomatopoetikaene	onomatopoetikon onomatopoetikonet onomatopoetikon/...ka onomatopoetikona/..ka(a)	onomatopetikon onomatopoetikonet onomatopoetikon/...ka onomatopoetikona el. onomatopoetikaa
onomatopoetikum onomatopoetikumet onomatopoetika onomatopoetikaene	onomatopoetikum onomatopoetikumet onomatopoetika onomatopoetikaene	onomatopoetikum onomatopoetikumet onomatopoetikum/...ka onomatopoetikuma/...ka(a)	onomatopoetikum onomatopoetikumet onomatopoetikum/...ka onomatopoetikuma el. onomatopoetikaa

patronymikon patronymikonet patronymika patronymikaene	patronymikon patronymikonet patronymika patronymikaene	patronymikon patronymikonet patronymikon/...ka patronymikona el. patronymika(a)	patronymikon patronymikonet patronymikon/...ka patronymikona el. patronymikaa
peritektikum peritektikumet peritektikumer/..ka peritektikuma/-ene el. peritektikaene	peritektikum peritektikumet peritektikum(er)/peritektika peritektikuma /-ene/peritektikaene		peritektikum peritektikumet peritektikum/peritektika peritektikuma/peritektikaa

Rekneskapsorda aktivum og passivum (mest brukte i fleirtal):

aktivum aktivumet aktiva/aktiver aktiv(a)ene	aktivum aktivumet aktiva/aktiver aktiv(a)ene	aktivum aktivumet aktivum/aktiva aktivuma/aktiva(a)	aktivum aktivumet aktivum/aktiva aktivuma/aktivaa
passivum passivumet passivumer el. passiva/passiver passiv(a)ene	passivum passivumet passiva/passiver passiv(a)ene	passivum passivumet passivum/passiva passivuma/passiva(a)	passivum passivumet passivum/passiva passivuma/passivaa

1.4.2.5 Inkjekjønnsord på *-eum*

	<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>
	1996	2003	1996
	apogé/apogeum apoge(um)et	apogeum apogeet	apogé/apogeum apoge(um)et apogé/apogeum apogea [apogei]
	2003	2003	2003
	apogea [apogei]	apogea [apogei]	apogea [apogei]
ateneum ateneumet ateneum(er) ateneuma/-ene	ateneum ateneumet ateneum(er) ateneuma/-ene	ateneum ateneumet ateneum ateneuma [ateneumi]	ateneum ateneumet ateneum ateneuma [ateneumi]
jubilé/jubileum jubileet jubile(er) jubilea/jubileene	jubileum jubileet jubileer jubilea/jubileene	jubilé/jubileum jubileet jubilé/jubileum jubilea [jubilei]	jubileum jubileet jubileum jubilea [jubilei]
lycé/lyceum lyceet lyce(er)	lycé/lyceum lyceet lyceer	lycé/lyceum lyceet lycé/lyceum	lyceum [lycé] lyceet lyceum [lycé]

lycea/lyceene	lycea/lyceene	lycea [lycei]	lycea [lycei]
mausolé/mausoleum	mausoleum	mausolé/mausoleum	mausoleum
mausoleet	mausoleet	mausoleet	mausoleet
mausole(er)	mausoleer	mausolé/mausoleum	mausoleum
mausolea/-leene	mausolea/-leene	mausolea [mausolei]	mausolea [mausolei]
musé/museum	museum	musé/museum	museum
museet	museet	museet	museet
muse(er)	museer	musé/museum	museum
musea/museene	musea/museene	musea [musei]	musea [musei]
perigé/perigeum	perigeum	perigé/perigeum	perigeum [perigé]
perige(um)et	perigeet	perige(um)et	perigeet
		perigé/perigeum	perigeum [perigé]
		perigea [perigei]	perigea [perigei]
propylé/propyleum	propyleum	propylé/propyleum	propyleum [propylé]
propyleet	propyleet	propyleet	propyleet
propyle(er)	propyleer	propylé/propyleum	propyleum [propylé]
propylea/propyleene	propylea/propyleene	propylea [propylei]	propylea [propylei]
tedeum	tedeum	tedeum	tedeum
tedeumet	tedeumet	tedeumet	tedeumet
tedeum	tedeum(er)	tedeum	tedeum
tedeuma/tedeumene	tedeuma/tedeumene	tedeuma	tedeuma/tedeumi

(Inkjekjønnsord på *-ium*: ingen endringar)

1.4.2.6 Hankjønnsord på *-ium*

Sjå oversynet i 1.4.1.6.

1.4.2.7 Hankjønnsord på *-ius*

	<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>
1996	2003	1996	2003
argentarius	argentarius		argentarius
argentariusen	argentariusen		argentariusen
argentarier	argentari(us)er		argentariusar
argentariene	argentari(us)ene		argentariusane
auksjonarius	auksjonarius	auksjonarius	auksjonarius
auksjonariusen	auksjonariusen	auksjonariusen	auksjonariusen
auksjonarier	auksjonari(us)er	auksjonari(us)ar	auksjonariusar
auksjonariene	auksjonari(us)ene	auksjonari(us)ane	auksjonariusane

confessionarius confessionariusen confessionarier confessionariene	confessionarius confessionariusen confessionari(us)er confessionari(us)ene		confessionarius confessionariusen confessionariusar confessionariusane
genius geniusen genier geniene	genius geniusen geniuser geniusene	genius geniusen geniar geniane	genius geniusen geniusar geniusane
justitiarius justitiarien justitiarier justitiariene	justitiarius justitiari(us)en justitiar(us)er justitiari(us)ene	justitiarius justitiarien justitiarier justitiariene	justitiarius justitiariusen justitiariusar justitiariusane
konfessionarius konfessionariusen konfessionarier konfessionariene	konfessionarius konfessionariusen konfessionari(us)er konfessionari(us)ene		konfessionarius konfessionariusen konfessionariusar konfessionariusane
nonius noniusen noni(us)er noni(us)ene	nonius noniusen noni(us)er noni(us)ene		nonius noniusen noniusar noniusane
nuntius nunti(us)en nuntier nuntiene	nuntius nunti(us)en nunti(us)er nunti(us)ene	nuntius nuntiusen nuntiusar nuntiusane	nuntius nuntiusen nuntiusar nuntiusane
ordinarius ordinariusen ordinarier ordinariene	ordinarius ordinariusen ordinari(us)er ordinari(us)ene		ordinarius ordinariusen ordinariusar ordinariusane
pamfilius pamfiliusen pamfiliuser pamfiliusene	pamfilius pamfiliusen pamfiliuser pamfiliusene	pamfilius pamfiliusen pamfiliusar pamfiliusane	pamfilius pamfiliusen pamfiliusar pamfiliusane
pønitiarius pønitiariusen pønitiarier pønitiariene	pønitiarius pønitiariusen pønitiari(us)er pønitiari(us)ene		pønitiarius pønitiariusen pønitiariusar pønitiariusane
radius radi(us)en	radius radi(us)en	radius radi(us)en	radius radiusen

radier radiene	radi(us)er radi(us)ene	radi(us)ar radi(us)ane	radiusar radiusane
rosiflengius rosiflengiusen rosiflengiuser rosiflengiusene	rosiflengius rosiflengiusen rosiflengiuser rosiflengiusene		rosiflengius rosiflengiusen rosiflengiusar rosiflengiusane
stradivarius stradivariusen stradivariusar stradivariusene	stradivarius stradivariusen stradivariusar stradivariusene	stradivarius stradivariusen stradivariusar stradivariusane	stradivarius stradivariusen stradivariusar stradivariusane
umulius umuliusen umuliusar umuliusene	umulius umuliusen umuliusar umuliusene		umulius umuliusen umuliusar umuliusane

1.4.2.8 Inkjekjønnsord på *-us*

<u>Bokmål</u>		<u>Nynorsk</u>	
1996	2003	1996	2003
genus	genus	genus	genus
genuset/genusen	genuset/genusen	genuset	genuset
genus/genera	genus/genera	genus/genera	genus
genusa/genusene	genusa/genusene	genusa [genusi]	genusa [genusi]
el. generaene		el. genera(a) [generai]	
tempus	tempus	tempus	tempus
tempuset	tempuset	tempuset	tempuset
tempus/tempora	tempus/tempora	tempus/tempora	tempus
tempusa/tempusene/ temporaene	tempusa/tempusene/ temporaene	tempusa [tempusi] el. tempora(a) [temporai]	tempusa [tempusi]

2 Vedtak for nynorsk. Vedtak frå 2000, reviderte i 2003 (3.3)

2.1 Bøying (3.3.1)

2.1.1 Substantiv (3.3.1.1)

2.1.1.1 Genus (3.3.1.1.1)

2.1.1.1.1 Genus i substantiv på *-ing/-ning*:

Det er vedteke allmenne reglar for ordgruppa. I punkta d) og e) er det nokre endringar for nokre enkeltord:

- a) Suffiksa *-ing* og *-ning* er i prinsippet hokjønnsuffiks.
- b) Verbalsubstantiv med *-(n)ing* er hokjønnsord utan unntak (f.eks. *utbygging*, *forvalt(n)ing*).
- c) Nemningar for personar og dyr på *-(n)ing* er hankjønnsord (f.eks. *sørlending*, *villstyring*, *flyktning*, *slektning*) unnateke når det biologiske kjønnet tilseier hokjønn (f.eks. *dronning*, *kjerring*).
- d) Desse orda med suffikset *-ning* skal vere valfritt hokjønns- eller hankjønnsord: *anretning*, *binding* (ski-), *bygning*, *festning*, *fletning* (flettverk), *forlegning* (militær-), *frysning*, *gjødning*, *halvning* (halvpart), *kledning*, *klovning* (kløyvd stokk), *kokning* (porsjon kokt på ein gong), *krusning*, *krysnings*, *ladning*, *leidning*, *legning*, *linning*, *lysning* (i skogen), *løysning* (oppløyst stoff), *munning*, *pakning*, *pasning*, *rivning*, *sikring* (elektrisk), *spenning* (vidjering), *steikning*, *stikning*.
(Før: *festning* var hokjønnsord, *bygning*, *fletning*, *forlegning*, *frysning*, *gjødning*, *halvning*, *kledning*, *klovning*, *kokning*, *krusning*, *ladning*, *leidning*, *lysning*, *munning*, *rivning*, *spenning*, *steikning*, *stikning* var hankjønnsord)
- e) Desse orda er hankjønnsord: *allmenning*, *botning* (blindtarm el. fjerde magen på dyr), *doning* (kjøretøy), *dønning*, *grunning* (grunne), *honning*, *klining* (brød el. lefse), *-kroning* (f.eks. femkroning), *penning*, *presenning*, *renning* (rotskot), *terning*, *tinning*, *våning*, *-øring* (f.eks. femøring).
(Endring berre for *doning*, som var valfritt hokjønn eller hankjønn)

2.1.1.1.2 Genus i to enkeltord

bise (pyntesaum) Genus blir endra frå hankjønn til hokjønn.

trast/trost Genus blir endra frå valfritt hokjønn/hankjønn til berre hankjønn.

2.1.1.2 Enkeltord med valfri bøying i fleirtal (3.3.1.1.2)

Desse substantiva får redusert valfridom i fleirtal slik:

mann – mannen – menn [menner] – mennene (før: fl. menn/menner – mennene)
feil – feilen – feil [feilar] – feila [feilane] (før: fl. feil/feilar – feila/feilane)

sko – skoen – skor [sko] – skorne [skoa/skoi] (før: fl. sko/skor – skorne/skoa [skoi])

vom – vomma [vommi] – vommer [vemmer] – vommene [vemmene] (før: fl. vommer/vemmer – vommene/vemmene)

mus – musa [musi] – mus [myser] – musene [mysene] (før: fl. mus/myser – musene/mysene)
lus – lusa [lusi] – lus [lyser] – lusene [lysene] (før: fl. lus/lyser – lusene/lysene)
mil – mila [mili] – mil – milene (før: fl. mil/miler – milene)

møbel – møbelet – møblar [møbel] – møblane [møbla/møbli]
 (før: møb(e)let – møblar/møbel – møblane/møbla [møbli])

2.1.1.3 Tre enkeltord (3.3.1.1.3)

Orda auge, hjarte og øyre får denne bøyinga:

auge [auga] – auget [auga] – auge [augo] – auga [augo]
 (før: auge – auget – auge – auga el. auga – auga – augo – augo)

hjarte [hjarta el. hjerte] – hjartet [hjarta el. hjertet] – hjarte [hjarto el. hjerte] – hjarta [hjarto el. hjerta]
 (før: hjarte [hjerte] – hjartet [hjetet] – hjarte [hjerte] – hjarta [hjerta] el. hjarta – hjarta – hjarto – hjarto)

øyre [øre el. øyra] – øyret [øret el. øyra] – øyre [øre el. øyro] – øyra [øra el. øyro]
 (før: øyre [øre] – øyret [øret] – øyre [øre] – øyra [øra] el. øyra – øyra – øyro – øyro)

2.1.1.4 Folkenamn og innbyggjarnemningar på *-ar* – bøying og ending (3.3.1.1.4)

Folkenamn på *-ar* skal bøyast regelrett i fleirtal, også dei som før hadde valfri form utan ending i ubestemt form fleirtal, f.eks. *ein anglar – anglaren – fleire anglarar – anglarane* (før: *ein anglar – fleire anglar/anglarar – anglane/anglarane*).

Det blir endring for orda *anglar, baglar, dorar, fønkar, jonar, kimbrar, normannar, punar, skytar*.

Innbyggjarnemningar som før hadde valfri ending (*-ar*) i ubestemt form eintal, f.eks. *ein afghan(ar)*, får endinga obligatorisk, og bøyinga blir dermed *ein afghanar – afghanaren – afghanarar – afghanarane*. Det gjeld desse orda: *afghanar, afrikanar, albanar, andorranar, angolnar, antiguinar, bahamanar, biafrantar, bolivianar, botswanar, bulgarar, chilendar, colombianar/kolombianar, costaricanar/kostarikanar, cubanar/kubantar, dominikanar, ekvatorialguineanar, fijianar, guatemalanar, guineanar, hellendar, honduranar, ivorianar, jamaicanar/jamaikanar, kambodsjar, kenyanar, koreanar, maldivar, mallorcanar/mallorkanar, marokkanar, meksikanar/mexicanar, monegaskar, nicaraguanar, nordafrikanar, (nord)koreanar, panamanar, papuanar, paraguayantar, peruanar, portugisar, puertoricanar/puertorikanar, rumenar, salvadorantar, samoanar, sentralafrikanar, slavar,*

slovenar, sørafrikanar, (sør)koreanar, texanar/teksanar, tibetanar, tonganar, turkmenar, tyrkar, ungarar, uruguayanar, venezuelanar

2.1.2 Verb (3.3.1.2)

2.1.2.1 Presens av sterke verb (3.3.1.2.1)

Klammeforma på *-er* går ut, slik at presensforma blir f.eks. *bit, kjem* (før: *bit [biter], kjem [kjemer]*)

2.1.2.2 Supinum av sterke verb (3.3.1.2.2)

Endinga på *-i* blir redusert til klammeform, f.eks. *har lese [lesi]* (før: valfritt *lese/lesi*)

Perfektum partisipp av sterke verb får dette bøyingsmønsteret: *skrivne – skriven [skrivi] – skrive [skrivi] – skrivne* (før: *skrivne/skrivi* i hokjønn og *skrive/skrivi* i inkjekjønn) (Jf. elles 2.1.3.2)

2.1.2.3 Verb med kort og lang form i infinitiv og valfri sterk og svak bøyning i nokre former (3.3.1.2.3)

Ei gruppe på fem verb får denne bøyinga:

gli [glide], glir [glid], glei(d), glide [glidi/glidd/glidt]

(før: *gli(de), glir/glid, glei(d), glide/glidi/glidd*). Gjeld òg: *li(de), ri(de), skri(de), svi(de)*.

Ei gruppe på fire verb får denne bøyinga:

gni [gnide], gnir [gnid], gneid [gnidde], gnide [gnidi/gnidd/gnidt]

(før: *gni(de), gnir/gnid, gnei(d), gnide/gnidi* el. *gni(de)r, gnidde, gnidd/gnidt*).

Gjeld òg: *skli(de), stri(de), vri(de)*.

Desse enkeltverba får endra bøyning:

be [bede], ber [bed], bad, bede [bedi/bedd/bedt]

(før: *be/bede, ber/bed, bad, bede/bedi/bedd/bedt*)

by [byde], byr [byd], baud, bode [bodi/bydd/bydt]

(før: *by(de) [bjode], byr/byd, baud, bode/bodi* el. *by(de)r, bydde, bydd/bydt*)

dra [drage], dreg [drar], drog, drege [dregi/dradd/dratt]

(før: el. *drage, dreg, drog, drege/dregi*)

flyge [fly], flyg [flyr], flaug, floge [flogi]

(før: *fly(ge), flyr/flyg, flaug, floge/flogi*)

flø, flør, flødde, flødd/fløtt

(før: *flø -r, flødde, flødd/fløtt* el. *fløe -ar, -a, -a*) (flolegge)

fri, frir, fridde, fridd/fritt

(før: *fri, frir, -dde, -dd/-tt* el. *frie -ar, -a, -a*)

gi, gir, gav, gitt el. *gje[ve], gjev, gav, gjeve [gjevi]*
(før: gi, gir, gav, gitt el. gje(ve), gjev, gav, gjeve/gjevi)

ha [have], har, hadde, hatt (før: ha(ve), har [hev], hadde, hatt)
(Jf. 2.1.2.4)

la [late], lèt [lar], lét, late [lati/latt]
(før: la, lèt [lar], lét, late/lati [latt] (som hjelpeverb) el. late, lét, late/lati la vere)

skru, skrur, skrudde, skrudd/skrutt el. *skruve -ar, -ar, -a*
(før: skru el. skrue -ar/skru(e)r, -a/skrudde, -a/skrudd/skrutt el. skruve -ar, -a, -a)

strø, strør, strødde, strødd/strøtt [strøye, strøyer, strøydde, strøydd/strøytt]
(før: strø el. strøye, strør/strøyer, -dde, -dd/-tt)

ta [take], tek [tar], tok, teke [teki/tatt]
(før: ta(ke), tek [tar], tok, teke/teki [tatt])

tre, trer, tredde, tredd/trett
(før: tre(de), trer/tred, tro(d), trede/tredi el. tre(de)r, tredde, tredd/trett)

2.1.2.4 Andre verb med endra bøyning (3.3.1.2.4)

Desse verba får endring i preteritumsformene:

seie – sa (før: sa/sagde)
leggje – la (før: la/lagde)

bestemme – bestemte (før: bestemde/bestemte)
lime – limte (før: limde/limte)

tole – tolte [tolde] (før: tolde/tolte)

gå – gjekk (før: gjekk [gikk])

Andre enkeltverb som får endra bøyning:

ha [have] – har – hadde – hatt (før: ha(ve) – har [hev] – hadde – hatt)
(Vedtak brevsak mai 2003)

få – får – fekk – fått (før: få – får [fær] – fekk [fikk] – fått [fenge/fengi])
(Vedtak brevsak mai 2003)

henge [hange] – heng – hang [hekk] – hange [hangi]
(før: hange/henge – heng [henger] – hang/hekk – hange/hangi)

måtte – må – måtte – måtta [mått] (før: supinum mått/måtta)

slå – slår – slo – slått/slege [slegi] (før: slå – slår [slær] – slo – slege/slegi el. slått)

(Vedtak brevsak mai 2003)

slåst [slåss] – slåst [slåss/slæss/slæst] – slost [sloss] – slåst/slegest [slåss/sleges/slegist/slegis]

(før disse supinumsformene: slegest/slegist/slåst [sleges/slegis/slåss])

stå, står, stod, stått (før preteritum stod [sto])

trå, trår, trådde, trådd/trått (før: trå, trår [trær], trådde/tro(d), trådd/trått/trede/tredi)

2.1.2.5 Supinum og inkjekjønnsforma av perfektum partisipp (3.3.1.2.5)

Verb med *-de* i preteritum skal ha berre *-t* i supinum og inkjekjønnsforma av perfektum partisipp. Klammeforma på *-d* fell bort. Unntak er verba på *-dde*, *-gde* og *-vde* etter vokal, som framleis skal ha valfritt *-d/-t*.

Døme:

har kjent, det er kjent (før: har kjent [kjend], det er kjent [kjend])

har bygd/bygt, det er bygd/bygt (som før)

2.1.2.6 Samsvarbøying av perfektum partisipp (3.3.1.2.6)

Sterke partisipp

For sterke partisipp er regelen alltid at dei skal bøyast i kjønn og tal etter hjelpeverba *vere*, *verte* og *bli* i samsvar med det ordet dei står til.

Døme:

attributiv stilling predikativ stilling

ein skoten hjort	han/ho er skoten
skote vilt	det er skote
skotne dyr	dei er skotne

Denne regelen gjeld i heile rettskrivinga inkludert hovudnormalen (før: læreboknormalen). (Før kunne ein i rettskrivinga utanfor læreboknormalen bruke ubøygd partisipp i predikativ stilling.)

Svake partisipp

For perfektum partisipp av svake verb (og for svake partisipp av sterke verb) er regelen i hovudnormalen som for dei sterke partisippa at dei skal bøyast i kjønn og tal etter hjelpeverba *vere*, *verte* og *bli* i samsvar med det ordet dei står til. I rettskrivinga utanfor hovudnormalen, dvs. som klammeform, kan ein sløyfe samsvarbøyinga i predikativ stilling (som før, ein kunne då bruke ubøygd form av berre svake partisipp eller av alle verb; før kunne ein òg sløyfe bøying etter kjønn i attributiv stilling).

Døme på regelen med samsvarbøying (hovudnormalen):

attributiv stilling predikativ stilling

ei kjend sak	han/ho er kjend
eit kjent spørsmål	det er kjent

kjende personar	dei er kjende
ein reparert bil, eit reparert hus	han/ho/det er reparert
reparerte hus	dei er reparerte

Merk at når ein bruker verbformer på *-t*, anten dei er hovudformer som over eller klammeformer, er det ikkje mogleg å bøye etter kjønn.

Døme med ubøygde *klammeformer* i predikativ stilling:

han/ho/den/det er kjent, han/ho/det/dei er reparert

Den ubøygde partisippforma av svake verb er no alltid den same som den ein har i inkjekjønn av partisippet og i supinum, jf. pkt. 2.1.2.5 over. Før var regelen at den ubøygde partisippforma og supinum slutta på *-d* når preteritum slutta på *-de* (med få unntak), og på *-t* når preteritum slutta på *-te* (f.eks. *kjende* – [*det er kjend*], [*kjente*] – *det er kjent*). Denne regelen om at ein skal bruke den same konsonanten, dvs. ha dentalutjamning (jf. Årsmelding 1986 pkt. 2.2.3 pkt. 7 a), fell bort no.

Uekte partisipp

Desse reglane for bøying av perfektum partisipp gjeld òg uekte partisipp, dvs. samansetningar med partisippformer som *uskriven*, *velkjend* (før kunne uekte partisipp valfritt stå med eller utan samsvarbøying i predikativ stilling dersom ein elles brukte klammeformene utan samsvarbøying i predikativ stilling).

2.1.2.7 Refleksivformer (Nytt jf. 2000-vedtaka)

Sideforma på *[-s]* av refleksive verb går ut av rettskrivinga. (Vedtak brevsak mai 2003):

å finnast – finst – fanst – funnest [funnist]

(før: å finnast [finnas] – finst [fins] – fanst [fans] – funnest [funnes]) / funnist [funnis])

2.1.3 Adjektiv og adverb (3.3.1.3)

2.1.3.1 Komparativ og superlativ av visse stadadverb (3.3.1.3.1)

(Vedtak brevsak mai 2003)

attre – attarst (før: attare/attre – attarst/attast)

bakre – bakarst (før: bakare/bakre – bakarst/bakast)

bortre – bortast (før: bortare/bortre – bortast)

hitre – hitast (før: hitare/hitre)

indre – inst (før: innarst/inst)

nordre – nørdest (før: nordre/nørdre)

søre – synst (før: syndre/søre)

undre – undst (før: underst/undst)

ytre – ytst (før: ytst/yttarst)

2.1.3.2 Adjektiv på *-en* (3.3.1.3.2)

Adjektiv på *-en* skal følgje dette mønsteret:

open – open [opi] – ope [opi el. opent] – opne

(før: ope/øpi [øpent] i inkjekjønne)
(Jf. elles 2.1.2.2)

liten og *eigen* skal bøyast som før

2.1.3.3 Adjektiv på *-et*, *-ete*, *-ut* (3.3.1.3.3)

Adjektiv med desse suffiksa skal følgje dette mønsteret:

steinete [*steinut*] (før: steinet(e) el. steinut)

2.1.4 Pronomen (3.3.1.4)

Desse pronomena blir endra slik:

han [*honom*] (objektsform) (før: han/honom)

henne [*ho*] (objektsform) (før: ho/henne)

deira (før: deira [deires])

annan (før: annan [annen])

sjølv – *sjølve* (fleirtal) (før: sjølv – sjølv(e))

2.2 Avleiing (3.3.2)

2.2.1 Suffikset *-a(n)-* i samansetningar (3.3.2.1)

I ord som *bortanfor*, *hitanfor*, *innanfor*, *nedanfor*, *ovanfor* og *utanfor* blir desse formene hovudformer, formene med *-a-* blir klammeformer: [*bortafør*] osb. (før: jamstilte hovudformer *bortafør/bortanfor* osb.).

I ord med kompassretningane *norda(n)-*, *sønna(n)-*, *austa(n)-* og *vesta(n)-* skal fordelinga som no er av *-a-* og *-an-*, stå ved lag.

2.3 Rettskriving (3.3.3)

2.3.1 Konsonantisme (3.3.3.1)

2.3.1.1 Dobbelt eller enkel konsonant (3.3.3.1.1)

mm/m

Mange ord og bøyingsformer som no har jamstilte hovudformer, skal ha *-mm-* som hovudform og *-m-* som klammeform. Det gjeld desse orda:

bramme [*brame*] v. (sjå godt ut, skryte; før: bram(m)e)

brudgom, *brudgommen* [*brudgomen*] (før: brudgom(m)en)

hammar [*hamar*] (før: ham(m)ar)

homme [*home*] (få til å rygge; før: hom(m)e)

kimming [*kiming*] (synsrand; før: kim(m)ing)

lem, *lemmen* [*lemen*] (gjeld òg medlem; før: lem(m)en)

lemme [*leme*] (partere; før: lem(m)e)

lom, lommen [lomen] (fugl; før: lom(m)en)
sømme [søme] (før: søm(m)e)

n

tenar (hardved; før: tinar)

tt/t

let (farge; før: let(t))

gg/g

nag (agg, hat; før: nag(g))

pp/p

nupereller (før: nup(p)ereller)

pappa (før: pap(p)a)

dd/d

nudel (før: nud(d)el)

2.3.1.2 Annan konsonantvariasjon (3.3.3.1.2)

Form med eller utan d

mod (trøytt; før: mo(d))

speidar (før: speiar/speidar)

speide (før: speie/speide)

Form med eller utan g

bleig (kile; før: blei(g))

dryge (før: drye/dryge)

muge [mue] (dunge; før: mue/muge)

truge [true] (før: true/truge)

trugsel [trussel] (før: trugsel/trussel)

Form med d eller t

flid [flit] (hus-; før: flid/flit)

mot [mod] n. (før: mod/mot)

mote [mode] (m- seg opp; før: mode/mote)

radt adv. (før: radt [ratt])

sludd [slut] (-bye; før: sludd/slut)

tidt adv. (før: tidt/titt)

2.3.2 Vokalveksling (3.3.3.2)

2.3.2.1 Diftong eller monoftong (3.3.3.2.1)

ei – i

greve (før: greve [greive])

grevinne (før: grevinne [greivinne])

peike (før: peike [peke])

2.3.2.2 Anna vokalveksling (3.3.3.2.2)

a – e

aftan (før: eftan/aftan)
framand [*fremmend*] (før: framand/fremmend)
henge [*hange*] (før: hange/henge) (Jf. bøyning i 2.1.2.4.)
harsk (før: harsk/hersk)
kvalp/kvelp (før: kvalp/kvelp [valp])
lating (lat person; før: lating/leting)
laken (før: laken [lakan])

a – o

haldning [*holdning*] (før: haldning/holdning)
hank [*honk*] f. (nøkkel-; før: hank/honk)
harr [*horr*] (fisk; før: harr/horr)
maske [*moske*] f./m. (før: maske/moske)

a – æ

arr [*ær*] (merke etter sår; før: arr/ær)
stær [*star*] (augesjukdom; før: star/stær)

e – i

fete [*fite*] (før: fete/fite)
sigle [*segle*] (før: segle/sigle)
siv [*sev*] (før: sev/siv)

e – æ

samkvem [*samkvæme*] (før: samkvem/samkvæme)

i – y

birkje [*birke*] (bjørkesevje; før: også bjørkje [bjørke] og byrkje [byrke])

jo – y, jo – ju

lyd [*ljod*] (før: ljod/lyd)
lyte [*ljote*] v. (måtte; før: ljote/lyte)
syde [*sjode*] (koke, bruse; før: sjode/syde)
skjul [*skjol*] (gøymestad, skur; før: skjol/skjul)
tyr [*tjor*] m. (okse; før: tjor/tyr)

o – u

fomme (fomle; før: fomme [fume])
fomle (før: fomle [fumle])
fomlen (før: fomlen [fumlen])
grom (før: grom [grum])
okse [*ukse*] (før: okse/ukse)
somle (før: somle [sumle])
snorke (før: snorke [snurke])
tomsen (før: tomsen [tumsen])

o – ø

bøk [bok] i sms. *bøke-* (tre; før: bok/bøk)
møll [mol] (før: mol/møll)
tøffel [tofle] (før: tofle/tøffel)
mor/morr (før: mor/morr [mør])

o – å

dråk f. (fl. dræker; jente; før: drok/dråk)

u – y

burde v. infinitiv (måtte, skulle; før: burde/byrje)
skuve, skuvar, skuva, skuva (som før) el. *skuve/skyve, skyv, skauv, skove* [skovi]
 (før: også bøyninga -er, -de, -d/-t)
stytte [stutte] v. (gjere stuttare; før: stutte/stytte)
stytting [stutting] f. og m. (før: stutting/stytting)
sydfrukt [sudfrukt] (før: sudfrukt/sydfrukt)
sydlandsk [sudlandsk] (før: sudlandsk/sydlandsk)
sydlending [sudlending] (før: sudlending/sydlending)

u – ø

jutul [jøtul] (før: jutul/jøtul)
kløft [kluft] (før: kluft/kløft)
kløfta [klufta] adj. (før: klufta/kløfta)
hjørne [hyrne] (før: hyrne/hjørne)
mølle [mylne] (før: mylne/mølle)
nøkkel [nykel] (før: nykel/nøkkel)
ryllik [røllik] (plante; før: ryllik/røllik)
tønne [tunne/tyinne] (før: tynne [tunne]/tønne)
yksen [øksen] (brunstig; før: yksen/øksen)
støl/stør adj. (før: støl/stør [styrd])

æ – å

låse [læse] v. (før: læse/låse)
måle [mæle] v. (før: mæle/måle)

2.3.3 Enkeltord (3.3.3.3)

bose [boso] (halmseng; før: bose/boso)
fremje [fremme] (før: fremje/fremme)
korleis (før: korleis [koss el. hoss(en)])
kvefs [veps] (før: kvefs/veps)
leie (ferje-; før: leie/lægje)
midt- [mid-] pref. (før mid-/midt-)
mykje [mye] (før: mye/mykje)
sidan [sia] (før: sia/sidan)
skrog [skrov] n. (fly-; før: skrog/skrov)
terskel [treskel] (før: terskel/treskel)
tilfeldig [tilfelleleg] (før: tilfeldig/tilfelleleg)
trøndersk [trøndsk] (før: trøndersk/trøndsk)
veikje [vækje] (jente; før: veikje/vækje)
verd n. / *verdi* m. [verde n.] (før: verd n./verde n./verdi m.)

øgle [ødle] (før: ødle/øgle)

3 Vedtak for bokmål. Vedtak fra 2000, revidert i 2003 (3.2)

3.1 Sideformer (3.2.1)

3.1.1 Generelt (3.2.1.1)

Skillet mellom hovedformer og sideformer faller bort. De gamle sideformene blir enten omgjort til likestilte former ved siden av de gamle hovedformene, til nye eneformer, eller de tas ut av rettskrivninga.

3.1.2 Sideformer som blir omgjort til likestilte hovedformer (3.2.1.2)

Alle hunkjønnsord som før hadde *-a [-en]* i bestemt form entall, får nå valgfritt *-a/-en*.

Det blir valgfritt *-a/-ene* (før *-a [-ene]*) i bestemt form flertall av disse intetkjønnsorda:

barna/barnene, beina/beinene, beista/beistene, (av)hola/(av)holene, kola/kolene, krøttera/krøtterne, nauta/nautene, segla/seglene.

Enkeltord

Formene nedafør blir nå likestilt. Oppføringene står med de gamle sideformene før skråstreken og de gamle hovedformene etter skråstreken.

ba/bad

dro/drog

fjøre/fjære s. og v.

ga/gav

gæren/galen

gærning/galning

røk(e)/røyk(e)

skau/skog

sto/stod

sæte/såte ('legge i såter')

viss/hvis

-tag/-tak-

tvunnet/tvinna el. tvinnet

3.1.3 Sideformer som blir omgjort til eneformer (3.2.1.3)

Tidligere hovedform står i parentes:

bisle (beksle)

bissel (beksel)

3.1.4 Sideformer som tas ut av rettskrivninga (3.2.1.5)

Kløyvd infinitiv tas ut.

Sideformer i ubestemt flertall hankjønn av typen [*lærer*] og [*bever*] tas ut.

Sideformer i preteritum på [*-eidde*] og perfektum partisipp på [*-eidd*] tas ut. Det gjelder disse verba: *avdreie, avleie, breie, dreie, fordreie, forføy, forpleie, frøye, føy, greie, innføy, innleie, innreie, kadreie, kleie, leie, meie, naie, pleie, reie, rettleie, skreie, skrøye, sneie, spreie, tilføy, utbreie, vedføy*.

Sideformer på [*-eid*] i preteritum i verb av typen *gli* tas ut. Det gjelder disse formene: *bestreid, gleid, gneid, leid* (i verbet *lide* om tid), *reid, skeid, skreid, streid, sveid, vreid*.

Formene på [*-eid*] er lite brukte (ingen treff ved søk på nettet).

Grunngiing: Alle sideformene som er nevnt ovenfor, er lite brukte.

Enkeltord

Gjenstående hovedformer står først. Sideformene som går ut av rettskrivninga, følger etter i parentes.

alte (ol)

beinkesam (benkesom), jamfør punkt 3.2.4

bar (berr)

botn el. bunn (bonn) (Den tidligere hoved- og eneforma *trebonner* omgjøres til *trebåner*.)

brant (brann)

breit (breitt)

død (daude)

Sideforma [*daude*] går ut ved disse orda: *brådød, død, kalvedød, selvdød* el. *sjøldød, skinndød, sottedød, varmedød*.

Hoved- og eneformene *mann(e)dauden* og *svartedauden* blir stående, likeså formene *digerdøden* el. *digerdauden*.

Eneforma *udaude* (brå el. fæl død) blir endra til *udaude* el. *udød*.

døv (dauv)

ed (eid)

fant (fann)

fikk (fekk)

flom (flaum)

flaut (flautt)

får = plogfure (før)

fra (frå)

gikk (gjekk)

greit (greitt)

harv (horv)
 hige (hike)
 hint (hitt)
 hun (ho)
 hvis el. hvem sin (hvems)
 hvor (kør)
 hvorfor (korfor el. åffer)
 høst (haust)

klipp (klypp)
 klippe (klyppe)
 klipper (klypper)
 kobber el. kopper (koppar)

leder (leier)
 leit (leitt)
 leppe (lippe)
 livne = friskne (levne)
 lykt (løkt)
 løk (lauk)
 lå (låg)
 låg = utkok (løg)

mandag (måndag)
 maske (moske)
 messing (massing)
 morr (mørr)

ned (ner)
 nede (nere)
 nese (nase)
 nød (naud)

rant (rann)
 rød (raud) (Obs.: *raud* står att som hovedform i sammensetninger der *raud* var hovedform fra før.)
 renske (reinske)

slesk (sleisk)
 sløkke/slukke (sløkke)
 sløyt (sløytt)
 smalt (small)
 snaut (snautt)
 spong (spang)
 spant (spann)

strede (strete)
 svait (svaitt)
 svant (svann)
 seter (sæter)
 setre (sætre)
 så (såg)

tom (taum)
 tjære (tjøre)
 tresk (treisk)
 tvare (turu el. tvore)
 tyttebær (tytebær)

vant (vann)
 veps (kvefs)

3.2 Andre vedtak (3.2.2)

3.2.1 Substantiv (3.2.2.2)

3.2.1.1 Geografiske navn (3.2.2.1)

<i>De masuriske sjøer</i>	(før: De masuriske sjøene)
<i>De ostindiske øyer</i>	(før: De ostindiske øyene)
<i>De vestindiske øyer</i>	(før: De vestindiske øyene)
<i>Den forbudte by</i>	(før: Den forbudte by(en))
<i>Den kinesiske mur</i>	(før: Den kinesiske mur(en))
<i>Det karibiske hav</i>	(før: Det karibiske havet)

Som hovedregel skal geografiske navn av denne typen (Den/Det/De + adjektiv + substantiv) ha substantivet i ubestemt form.

Det indiske hav el. *Indiahavet* (før: Indiahavet)
Det kaspiske hav el. *Kaspihavet* (før: Kaspihavet)

3.2.1.2 Genus (3.2.2.2.1)

Genus ved suffikset *-ning*:

Ord med suffikset *-ning* får valgfritt hunkjønn eller hankjønn, for eksempel *legninga* el. *legningen* (før *legningen*), *festninga* el. *festningen* (før *festningen*).

Personbetegnelser blir et unntak, for eksempel *flyktningen* og *slektningen* (som før). Unntak fra dette igjen blir ord der biologisk kjønn tilsier hunkjønn, for eksempel *dronninga* el. *dronningen* (som før).

Noen ord med utgang på *-ning* (ikke suffikset *-ning*) skal ha hankjønn som før, for eksempel *allmenning, femkroning, presenning, terning, sogning*.

Disse orda med utgang på *-(n)ing* får valgfritt *-a/-en* mot før bare *-en*: *avskygning, blotning* (ved bergverk), *brystning, halvning, hvelving/kvelving, høring, innfatning, klø(y)vning, lindring, luftspeiling, munning, rådslagning, skytning* (spleiselag), *spenning* (elektrisk og mental), *spurning* (gåte), *tegning* (produkt).

Andre genusvedtak:

brorskap, farskap og *vennskap* får intetkjønn som egenus (før: valgfritt hankjønn eller intetkjønn)

domene får intetkjønn som egenus (gir samsvar med nynorsk; før: valgfritt hankjønn el. intetkjønn)

eierskap får intetkjønn som genus (før: ikke normert)

fossil får valgfritt hankjønn eller intetkjønn som genus uavhengig av betydning (egentlig eller om person) (før: intetkjønn)

gjennomtrekk får valgfritt hankjønn eller intetkjønn i betydningen 'gjennomtrekk av folk' (før: hankjønn)

jåleskap og *vrienskap* får hankjønn som egenus (før: valgfritt hankjønn eller intetkjønn)

kjemikalie får hankjønn som egenus (før: valgfritt hankjønn eller intetkjønn)

medgift og *tilgift* får valgfritt hankjønn eller hankjønn, før hankjønn (gir samsvar med *avgifta/-en*)

null får valgfritt hankjønn el. intetkjønn både som tallord og som personbetegnelse (før: uklar normering)

spermie får hankjønn som egenus (før: valgfritt hankjønn eller intetkjønn)

torv (i myra) får *-a/-en* mot før *-a/-en/-et*

3.2.1.3 Hankjønns- og hunkjønnsord på trykklett *-er* (3.2.2.2.2)

(Jf. oversiktene under punkt 1.3.)

Hankjønnsord og hunkjønnsord med utgang på *-er* i entall og med valgfri eller obligatorisk sammedraging i flertall (typen *bever*) beholder i entall den bøyinga de har nå. Disse flertallsvedtaka kommer i tillegg:

- 1 Den tidligere sideforma på *-er* (t.d. [*beverer*]) i ubestemt flertall faller ut (jf. punkt 3.1.4)
- 2 I utgangen *-rer* blir slutt-*r*-en valgfri, t.d. *bevrer* > *bevre(r)*
- 3 Disse hankjønnsorda får overgang fra obligatorisk sammendraging til valgfri: *baluster, ilder, kader, kalender, klunger, kvader, manøver, meander, oter, pilaster, seder, seier, sommer, spiker, ulster, vedder, vinter, åker*
- 4 Flertallsbøying (valgfri sammendraging) godkjennes for ordet *feber*.

Systemet for disse orda blir slik:

før		nå
beveren	>	beveren
bevere[r]/bevrer	>	bevere/bevre(r)
beverne/bevrene	>	beverne/bevrene
feberen	>	feberen
	>	febere/febre(r)
	>	febene
fingeren	>	fingeren
fingerer	>	finger(r)
fingerene	>	fingerene
huldra [hulderen]	>	huldra el. hulderen
huldrer	>	huldre(r)
huldrene	>	huldrene

3.2.1.4 Intetkjønnsord på trykklett *-er, -el* og *-en* (3.2.2.2.3)

(Jf. oversiktene under under punkt 1.3)

Ord med utgang på *-er* skal ha obligatorisk fullform i bestemt form entall (før: noen ord med valgfri sammendraging, for eksempel *mønst(e)ret* mot nå *mønsteret*, andre med obligatorisk fullform).

Intetkjønnsord med utgang på trykklett *-der* og *-ter* (ord av typen *hinder, mønster*) får valgfri sammendraging i bestemt form flertall foran endinga *-a* (fellesvedtak med nynorsk).

Vedtak om enkeltord

Orda *alter, anker, tinder, under, vidunder* får slik bøying:

<i>alteret</i>	alter/altre	alt(e)ra/altrene
<i>anker</i>	anker/ankre	ank(e)ra/ankrene
<i>tinderet</i>	tinder/tindre	tind(e)ra/tindrene

<i>underet</i>	under/undre	und(e)ra/undrene
<i>vidunderet</i>	vidunder/vidundre	vidund(e)ra/vidundrene

(før: ulike bøyingsmønster)

<i>sukkeret</i>	sukker/sukkere	sukkera/sukkerne
-----------------	----------------	------------------

(før: bare normert som entallsord)

Orda *fruentimmer*, *kadaver*, *kobber/kopper* (= kopperstikk), *kogger* får valgfri sammendraging i flertall (før: *kobber/kopper* bare normert som entallsord, de tre andre med obligatorisk sammendraging). Bøyinga blir slik:

fruentimmeret, fruentimmer/fruentim(me)re, fruentim(me)ra el. fruentimrene el. fruentimmerne

kadaveret, kadaver/kadav(e)re, kadav(e)ra el. kadavrene el. kadaverne

kobberet, kobber/kob(be)re, kob(be)ra el. kobberne el. kobrene

koggeret, kogger/kog(ge)re, kog(ge)ra el. koggerne el. kogrene

Ord med utgang på **-el** skal ha obligatorisk fullform i bestemt form entall (før: valgfri sammendraging, f.eks. *temp(e)let* mot nå *tempelet*).

Ordet *tingel* (lita bjølle; ringelyd) får denne bøyinga:

tingelet, *tingel/tingler*, *tingla/tinglene*

(før: ting(e)let, ting(e)ler, ting(e)lene)

Ordet *omen* får denne bøyinga:

omenet – omen/omener – omena/omenene

(før: også *omina* i ubestemt flertall og *ominaene* i bestemt flertall).

Ellers blir der ingen endringer i orda på **-en**.

3.2.1.5 Intetkjønnsord på **-um** (ikke **-ium**) (3.2.2.2.4)

(Jf. oversiktene under punkt 1.4)

arboret (arboretet, arboret/arboreter, arboreta/arboretene) blir eineform (før: arboret el. arboretum)

oment (omentet, oment/omenter (før oment), omenta/omenter) blir eneform (før: oment el. omentum)

plenum – plenumet – plenum/plenumber – plenuma/plenumene (før: plenum, plenumet, plena, plenaene)

tedeum – tedeumet – tedeum/tedeumer – tedeuma/tedeumene
(før: tedeum i ubestemt flertall)

forum, *pensum*, *peritektikum*, *serum*, *visum*, *votum* får slik bøying:

forum, forumet, forum/forumer/fora, foruma/forumene/foraene

(før: ulike bøyingsmønstre)

Bøyingsmønsteret

falsum, falsumet, falsum/falsumer, falsuma/falsumene
(før: falsum, falsumet, falsumer/falsa, falsuma/falsumene/falsaene)

skal gjelde for disse orda:

aktivum (ikke regnskapsordet)
depositum
diktum
falsum
fluidum
futurum
maksimum
memorandum
metrum (før også *metret* i bestemt entall)
minimum
multiplum
optimum
postskriptum
preteritum
referendum
responsum
ultimatum

Orda *arkanum*, *femininum*, *imperfektum*, *interregnum*, *maskulinum*, *nøytrum*, *perfektum*, *pluskvamperfektum* og *supinum* får obligatorisk *-um* i bestemt entall og bortfall av *-um* i flertall. De bøyes etter dette mønsteret:
femininum - femininumet - femininer - feminina/femininene
(før: ulike bøyingsmønster)

Orda *sentrum* og *spektrum* får slik bøyning (*monstrum* har denne bøyinga fra før)
sentrum - *sentr(um)et* - *sentre* - *sentra/sentrene*
spektrum - *spektr(um)et* - *spektre* - *spektra/spektrene*
(før også *sentra*, *spektra* i ubestemt flertall og *sentraene*, *spektraene* i bestemt flertall)

Regnskapsorda *aktivum* og *passivum* får slik bøyning:
aktivum, aktivumet, aktiva/aktiver, aktivaene/aktivene (som før)
passivum, passivumet, passiva/passiver, passivaene/passivene (før også *passivumer* i ubestemt flertall og *passivuma/passivumene/passiva* i bestemt flertall)

Ordforma *verbum* tas ut av rettskrivninga, *verb* blir eineform.

Disse kortformene tas ut: *apogé*, *jubilé*, *mausolé*, *musé*, *perigé* og *propylé*. Bøyinga blir slik:

museum – museet – museer – musea/museene
(før også formene *apogeumet* og *perigeumet*)

3.2.1.6 Intetkjønnsord på *-ium* (3.2.2.2.5)

(Jf. oversiktene under punkt 1.4)

Der blir inga endring i bøyinga av ord som følger mønsteret *herbarium*:
herbarium – herbariet – herbarier – herbaria/herbariene

Noen ord på *-ium* går ut av rettskrivninga. De står her i parentes etter de formene som skal gjelde nå.

<i>adverb</i>	(adverbium)
<i>glossar</i>	(glossarium)
<i>gymnas</i>	(gymnasium) Også sammensetningsforma <i>gymnasie</i> - går ut.
<i>mycel</i>	(mycelium)
<i>pelargonia</i>	(pelargonium)
<i>s(c)enario</i>	(scenarium)
<i>spermie</i>	(spermium)
<i>stipend</i>	(stipendium)

3.2.1.7 Hankjønnsord på *-ius*

(Jf. oversiktene under punkt 1.4)

I bøyinga av orda på *-ius* blir der valgfritt bortfall av *-us* der det nå er obligatorisk bortfall. Ordet *genius* får obligatorisk fullform hele vegen. Bøyinga blir slik:

radius, radi(us)en, radi(us)er, radi(us)ene
 (før: radius, radi(us)en, radier, radiene)
genius, geniusen, geniuser, geniusene
 (før: genius, geniusen, genier, geniene)

3.2.1.8 Suffikset *-sel/-sle* (3.2.2.2.6)

<i>bredsel</i>	(før: bredsel el. bredsle)
<i>drygsel</i>	(før: drygsel el. drygsle)
<i>ferdsel</i>	(før: ferdsel el. ferdsle)
<i>framførsel</i>	(før: framførsel el. framførsle)
<i>gjemsel</i> el. <i>gjømsel</i>	(før: gjemsel el. gjømsel el. gjømsle)
<i>hengsel</i>	(før: hengsel el. hengsle)
<i>kveiksel</i>	(før: kveiksel el. kveiksle)
<i>rådførsel</i>	(før: rådførsel el. rådførsle)
<i>tilførsel</i>	(før: tilførsel el. tilførsle)
<i>tyngsel</i>	(før: tyngsel el. tyngsle)
<i>underbredsel</i>	(før: underbredsel el. underbreisle)
<i>vigsel</i> el. <i>vielse</i>	(før: vigsel el. vielse el. vigsle; om vielse av ektepar)

vigsel (før: vigsel el. vielse el. vigsel; f.eks. om kirkevigsel og prestevigsel)

3.2.1.9 Andre vedtak om substantiv (3.2.2.2.7)

adjø får denne bøyinga: adjøet, adjø(er), adjøa el. adjøene (før: bare *adjø* i ubestemt flertall)

ambar får denne bøyinga: ambaren, ambrer el. ambarer, ambrene el. ambarene (før: ambrer, ambrene i flertall)

anstøtsstein el. *anstøtssten* (før: anstøtsstein)

bakst (før: bakst el. bakster)

berserkergang el. *berserk(s)gang* (før: berserk(s)gang)

blomst (før: blomst el. blomster)

bod/bu Fordelinga av disse to formene blir regulert slik (før: uklar normering):

1) *bod* el. *bu* i betydningen opplagshus, oppbevaringsrom, vareutsalg (*kjeller-, mat-, ved-, pakk-, sjø-, toll-, kram-*)

2) *bu* i betydningen lite enkelt hus til midlertidig oppholdssted (*hvilebu/kvilebu, rorbu, seterbu*)

3) *kakebu*

boknafisk, boknasild (før: boknefisk, boknesild)

dreiel (kypervevd tøy; før: dreil)

drotten (herre, før: drotten el. drottin)

dykkert (spiker med lite hode, før: dykker el. dykkert)

farvel får valgfritt *farvel* el. *farvel(l)er* i ubestemt flertall (før: bare *farvel*)

feil – *feilen* – *feil* – *feila/feilene* (før: bare *feilene* i bestemt flertall)

festemø el. *festemøy* (før: festemøy)

fjon får valgfritt *fjon* el. *fjoner* i ubestemt flertall (før: *fjon*)

fold el. *foll* (om avling, før: *foll*)

foldekniv el. *follekniv* (før: follekniv)

flygning godtas i betydningen 'enkel flyreise' (engelsk 'flight')

flat(t)jern, flat(t)stål (før: flatjern, flatstål)

genitalier (før: genitalia el. genitalier)

gauk(e)syre el. *gjøk(e)syre* (før: gauk(e)syre)

gomme (før: gumme)

granul -et, -/-er, -a/-ene (lite (celle)korn; før oppsplitting i to ord: *granul* (lite korn) og *granula* el. *granuler* (små cellekorn))

hellebardér (før: hellebardér el. hellebardist)

hvitbjørn el. *kvitbjørn* (isbjørn; før: kvitbjørn)

hørsel(s)vern (før: hørselsvern)

høyde/høgde/høgd: Formene fordeles slik:

I topografisk betydning *høyde* -n el. *høgde* -a/-en el. *høgd* -a/-en

Ellers: *høyde* el. *høgde* (før: høyde el. høgde om hopp, ellers høyde el. høgd)

høyt(t)aler el. *høgtaler* (før: høyttaler el. høgtaler)

jug tas inn i rettskrivninga som intetkjønnsord

kid el. *kje* (killingkjøtt; før: kje)

lagesild el. *lagasild* el. *lågåsild* (før: lagasild el. lågåsild)

lysning el. *lysing* (kunngjøring; før: lysing)

lorje el. *lørje* (før: lorje)

maria- blir eneform i sammensetninger der det før var valgfritt *mari-* el. *maria-*
marihand el. *marihånd* (før: marihand)

marked (før: marked el. marknad)

pel el. *pæl*, *pele* el. *pæle* (før: pæl, pæle); *bopel* (som før)

piss(e)prat (før: pisseprat)

rakst (før: rakst el. rakster)

realia (før: realia el. realier)

rekst (før: rekst el. rekster)

ski – *skia/skien* – *ski/skier* – *skia/skiene* (før: bare *skiene* i bestemt flertall)

ske *skoen* - *ske* – *ske/skoene*

(før: *ske* - *skoen* - *ske/skor* - *skeene/skorne*)

smalahove (før: smalehovud)

spjære -n el. *spjær -et* (rift, flenge; før: spjær -et)

spreder (også i sammensetninger; før: spreder el. spreier)

spottegjøk el. *spottegauk* (før: spottegauk)

stein el. *sten* (i visse faglige sammenhenger; før: stein)

stikk(e)veps (før: stikkeveps)

stikk(e)flue (før: stikkflue)

ting *tingen* – *tingen* – *ting* – *tinga/tingene* (før: bare *tingene* i bestemt flertall)

tinglys(n)ing (før: tinglysing)

universalier (før: universalia el. universalier)

utblås(n)ing (før: utblåsing)

utlys(n)ing (før: utlysing)

vev(e)kunst (før: vevekunst)

vitalier (før: vitalia el. vitalier)

vitenskap (før: vitenskap el. vitskap)

østers får valgfritt *østers* el. *østerser* (før: østerser) i ubestemt flertall
øye(n)stikker (før: øyestikker)

3.2.2 Verb (3.2.2.3)

3.2.2.1 Sterke verb (3.2.2.3.1)

Fra -au- til -øy- i preteritum

Verb som tidligere har hatt valgfri vokalisme *au/ø* i preteritum, får nå valgfritt *ø/øy*.

Det gjelder disse verba (også i sammensetninger):

<i>bød/bøy</i>	(før: baud/bød)
<i>brøt/brøyt</i>	(før: braut/brøt)
<i>fløy</i>	(før: flaug/fløy)
<i>fløt/fløyt</i>	(før: flaut/fløt)
<i>frøs/frøys</i>	(før: fraus/frøs)
<i>føk/føyk</i>	(før: fauk/føk)
<i>gjøv/gøyv</i>	(før: gauv/gjøv)
<i>kløv/kløyv</i>	(før: klauv/kløv)
<i>krøp/krøyp</i>	(før: kraup/krøp)
<i>løy</i>	(før: laug/løy) (gjeldende former blir ljuge > løy el. lyve > løy; jf. punkt 3.2.6.4 om bortfall av infinitiven <i>lyge</i>)
<i>nøs/nøys</i>	(før: naus/nøs)
<i>nøt/nøyt</i>	(før: naut/nøt)
<i>røk/røyk</i>	(før: raus/røk)
<i>røt/røyt</i>	(før: raut/røt)
<i>skjøt/skøyt</i>	(før: skaut/skjøt)
<i>skjøv/skøyv</i>	(før: skauv/skjøv)
<i>smøg/smøyg</i>	(før: smaug/smøg)
<i>strøk/strøyk</i>	(før: strauk/strøk)
<i>tøt/tøyt</i>	(før: taut/tøt)

Der blir ingen endringer i bøyinga av disse verba: *spy*, *suge*, *supe*, *tryte*.

Andre vedtak om sterke verb

bli – ble/blei – blitt (før: ble/blei el. vart i preteritum)

briste – brast – bristet (før: bristet el. brystet i partisippet)

gjelde – gjaldt – gjeldt (før: galdt el. gjaldt i preteritum)

gråte – gråt – grått (før: gråt el. gret i preteritum)

skite – skeit/skjet – skitt (før: skeit i preteritum)

stjele – stjal – stjålet (før: stele/stjele, stal/stjal, stjålet/stjålet)

støkke ('skvette til') – stökk/støkk – støk(ke)t (før: støkke, stökk, støk(ke)t)

svive – sveiv/svev/svivet – svivd/svivet (før: svive, sveiv, svivd)

trive – treiv/trev – trevet/trivd (før: trive, treiv, trevet/trivd)

3.2.2.2 Svake verb (3.2.2.3.1)

INNLEDNING

Hensynet til den etablerte skriftspråkspraksisen har vært den viktigste rettesnora ved den nye gjennomgåinga av de svake verba. Som del av avgjørelsesgrunnlaget for vedtaka har fagnemnda i stor monn brukt resultat fra omfattende søk i en rekke tekstdatabaser.

Vedtaka følger den tradisjonelle klasseinndelinga av verba og det synet at sammensatte verb mest mulig skal ha samme bøyning som de usammensatte, for eksempel at *forgape* skal følge *gape*.

St.meld. nr. 100 (1980–81) knesatte normeringsprinsippet om gjensidig solidaritet mellom endingene *-a* og *-et* i bøyinga av svake verb i bokmål: "Preteritum (fortidsform) på *-a* og *-et* skal være mest mulig jamstilt når én av disse formene på forhånd er tillatt."

Det ble et omdiskutert emne i drøftingene både i fagnemnda og på rådsmøtet i 2003 om en skulle holde fast på dette prinsippet. Sluttresultatet fra rådsmøtet ble dette vedtaket:

Verb som har *-et*-bøyning, vil normalt også ha bøyning med *-a*. *A*-former som åpenbart ikke har støtte i skriftspråket, skal ikke ordlisteføres.

VEDTAK

A VERB DER BØYNINGSFORMER TAS UT

1 Bortfall av -a

Disse verba får *-te* som eneform (før valfritt *-a/-te*). Bøyinga blir slik:

ase	–	aste	–	ast	
bake	–	bakte	–	bakt	
base	–	baste	–	bast	
bause	–	bauste	–	baust	
brase	–	braste	–	brast	(i alle betydninger)
glane	–	glante	–	glant	
rase	–	raste	–	rast	
skape	–	skapte	–	skapt	(også i sms.)
smake	–	smakte	–	smakt	(også i sms.)
spare	–	sparte	–	spart	(også i sms.)
svare	–	svarte	–	svart	(også i sms.)
tale	–	talte	–	talt	(også i sms.)

2 Bortfall av -(g)de, -(g)d

Disse verba får slik bøyning:

brygge – brygga/brygget – brygga/brygget (før også *brygde, brygde*)
 dø – døde – dødd (før også *dødde* i preteritum)
 føde – fødte – født (også i sms.) (før også *fødde, fødd*)
 pløyde – pløydde – pløydd (før også *pløgde, pløgd*)
 trygge (= sikre) – trygga/trygget – trygga/trygget (før også *trygde, trygd*)

3 Bortfall av -te, -t

Disse verba får slik bøying:

beite – beita/beitet – beita/beitet (før også *beitte, beitt*)
 blåne – blåna/blånet – blåna/blånet (før også *blånte, blånt*)
 brune – bruna/brunet – bruna/brunet (før også *brunte, brunt*)
 brøyte – brøyta/brøytet – brøyta/brøytet (før også *brøytt, brøytt*)
 fløyte – fløyta/fløytet – fløyta/fløytet (før også *fløytt, fløytt*)
 (inga endring for *fløte*: fløta/fløtet/fløtte, fløta/fløtet/fløtt)
 kreppe (alle betydninger) – kreppe/kreppet – kreppa /kreppet (før også *krepte, krept*
 og dessuten preteritum *krapp* i noen betydninger)
 leite (på) – leita/leitet – leita/leitet (før også *leitte, leitt*)
 lekke – lekka/lekket/lakk – lekka/lekket (før også *lekte, lekt*)
 røyte – røyta/røytet – røyta/røytet (før også *røytt, røytt*)
 trylle – trylla/tryllet – trylla/tryllet (før også *trylte, trylt*)

4 Bortfall av sterke preteritumsformer

Disse verba får slik bøying:

drepe – drepte (før også *drap*) - drept
 reke – rekte (før også *rak*) – rekt
 velte – velta/veltet (før også *valt*) – velta/veltet
 verpe – verpa/verpet/verpte (før også *varp*) – verpa/verpet/verpt

B VERB DER BØYINGSFORMER KOMMER I TILLEGG

1 TILLEGG AV -ET

Disse verba (også i sms.) får endinga *-et* (og *-a* der det har støtte i skriftspråket) ved sida av gjeldende endinger.

Gruppe 1.1: Bøying med -et ved sida av -de, -de. Bøyinga blir slik:

andøve – andøvet/andøvde – andøvet/andøvd
 avfeie – avfeiet/avfeide – avfeiet/avfeid
 breie (= bre) – breiet/breide – breiet/breid
 bygge – bygget/bygde – bygget/bygd
 bøye – bøyet/bøyde – bøyet/bøyd
 eie – eiet/eide/åtte – eiet/eid/ått
 fornøye – fornøyet/fornøyde – fornøyet/fornøyd
 føye – føyet/føyde – føyet/føyd
 gnage – gnaget/gnagde/gnog – gnaget/gnagd
 hugge – hugget/hugde/hugg – hugget/hugd

kreve – krevet/krevde – krevet/krevd
 neie – neiet/neide – neiet/neid
 overfløye ('overgå') – overfløyet/overfløyde – overfløyet/overfløyd
 råde – rådet/rådde – rådet/rådd
 sneie – sneiet/sneide – sneid
 streve – strevet/strevde – strevet/strevd
 telgje – telgjet/telgde – telgjet/telgd
 vade – vadet/vadde – vadet/vadd
 øve – øvet/øvde – øvet/øvd

Gruppe 1.2: Bøying med -et ved sida av -te, -t. Bøyinga blir slik:

bale – balet/balte – balet/balt
 beruse – beruset/beruste – beruset/berust
 bleke – bleket/blekte – bleket/blekt
 demme – demmet/demte – demte/demt
 dune ('drønne) – dunet/dunte – dunet/dunt
 døse – døset/døste – døset/døst
 ele ('blåse') – elet/elte – elet/elt
 file ('avsette fløte') – filet/filte – filet/filt
 flekke – flekket/flekte – flekket/flekt
 flømme – flømmet/flømte – flømmet/flømt
 forene – forenet/forente – forenet/forent
 forlene – forlenet/forlente – forlenet/forlent
 føyke – føyket/føykte – føyket/føykt
 gape – gapet/gapte – gapet/gapt
 gjure ('feste gjord') – gjuret/gjurte – gjuret/gjurt
 grøppe – grøppet/grøpte – grøppet/grøpt
 gylle – gyllet/gylte – gyllet/gylt
 helle (alle betydninger) – hellet/helte – hellet/helt
 hole (ut) – holet/holte – holet/holt
 huke ('huke seg ned') – huket/hukte – huket/hukt
 hule (ut) – hulet/hulte – hulet/hult
 hvesse – hvesset/hvesste – hvesset/hvesst
 hyre – hyret/hyrte – hyret/hyrt
 klenge ('klynge seg til') – klenget/klengte – klenget/klengt
 kneppe – kneppet/knepte – kneppet/knept
 kraule ('krype, kravle; myldre') – kraulet/kraulte – kraulet/krault
 krøke – krøket/krøkte – krøket/krøkt
 kvesse – kvasset/kvesste – kvasset/kvesst
 lene – lenet/lente – lenet/lent
 mjøle – mjølet/mjølte – mjølet/mjølt
 more ('fortøye') – moret/morte – moret/mort
 mose – moset/moste – moset/most
 myte ('felle fjær') – mytet/mytte – mytet/mytt
 nykke/nøkke ('rykke') – nykket/nykte el. nøkket/nøkte – nykket/nykt el.
 nøkket/nøkt

nære ('livnære; ha') – næret/nærte – næret/nært
 nøre – nøret/nørte – nøret/nørt
 plire – pliret/plirte – pliret/plirt
 prale – pralet/pralte – pralet/pralt
 påskjønne – påskjønnet/påskjønnte – påskjønnet/påskjønt
 rekke ('rekke opp et strikkesøy') – rekket/rek(k)te – rekket/rek(k)t
 røke – røket/røkte – røket/røkt
 røyke – røyket/røykte – røyket/røykt
 røyne – røynet/røynte – røynet/røynt
 røyse ('legge i røys') – røyset/røyste – røyset/røyst
 sale – salet/salte – salet/salt
 samtykke – samtykket/samtykte – samtykket/samtykt
 skrelle (s. poteter) – skrellet/skrelte – skrellet/skrelt
 skreppe (om fugler) – skreppet/skrepte – skreppet/skrept
 skylle – skyllet/skylte – skyllet/skylt
 skynde – skyndet/skyndte – skyndet/skyndt
 sløre – sløret/slørte – sløret/slørt
 sose – soset/soste – soset/sost
 speile – speilet/speilte – speilet/speilt
 speke – speket/spekte – speket/spekt
 spire – spiret/spirte – spiret/spirt
 spole – spolet/spolte – spolet/spolt
 sprike – spriket/sprikte – spriket/sprikt
 stemme (s. blod) – stemmet/stemte – stemmet/stemt
 stile – stilet/stilte – stilet/stilte
 stille ('stanse, stagge; liste (seg)') – stillet/stilte – stillet/stilt
 strene – strenet/strente – strenet/strent
 sture – sturet/sturte – sturet/sturt
 sveipe – sveipet/sveipte – sveipet/sveipt
 svelle – svellet/svelte – svellet/svelt
 svire – sviret/svirte – sviret/svirt
 syre ('etse med syre' el. 'gjøre sur') – syret/syrte – syret/syrt
 syte ('sutre') – sytet/sytte – sytet/sytt
 tekke ('legge tak') – tekket/tekte – tekket/tekt
 telle – tellet/telte/talte – tellet/telt/talt
 trine – trinet/trinte – trinet/trint
 trykke ('presse, klemme') – trykket/trykte – trykket/trykt
 tære – tæret/tærte – tæret/tært
 venne – vennet/vente – vennet/vent
 væte – vætet/vætte – vætet/vætt
 yre ('myldre') – yret/yrte – yret/yrt
 øde – ødet/ødte – ødet/ødt

2 TILLEGG AV -TE, -T

Verbet *trå* får denne bøyinga:

trå – tro/trådde/trådte – trådd/trådt (før: trå, tro/trådde, trådd)

Verbet *tore/tørre* får denne bøyinga:

tore/tørre – tør – torde/turte – tort/turt (før: (tore/tørre, tør, torde, tort))

3 TILLEGG AV STERKT PRETERITUM

Disse verba får slik bøying:

bety – betød/betydde – betydd

bry – brød/brydde – brydd

fornemme – fornam/fornemma/fornemmet – fornemma/fornemmet

jage – jog/jaga/jaget/jagde – jaga/jaget/jagd (*jog* i en viss betydning: det jog en iling gjennom ham)

svi (transitiv bruk) – svei/svidde – svidd

C VERB MED BÅDE BORTFALL OG INNTAK AV BØYINGSFORMER

Disse verba får slik bøying:

ale – alet/alte – alet/alt (før: ale, alte [ol], alt)

kreke – kreka/kreket/krekte – kreka/kreket/krekt (før: kreke, krak/krekte, kreket/krekt)

sløye – sløya/sløyet/sløyde – sløya/sløyet/sløyd (før: sløye, sløyde/sløgde, sløyd/sløgd)

tie – tiet/tidde – tiet/tidd (før: tie, tidde/tagde, tidd/tagd)

veve (alle betydninger, også i sms.) – veva/vevet/vevde – veva/vevet/vevd (før: veve, vevde/vov, vevd)

D INNTAK AV NYTT VERB I RETTSKRIVNINGA

Verbet *juge* tas inn i rettskrivninga med denne bøyinga:

juge – juger – jugde – jugd

3.2.2.3 Kortform/langform i infinitiv (3.2.2.3.2)

blø (før: blø el. bløde)

dra (før: dra el. drage)

draing (før: draing el. draging) (også i sms.)

glede (før: gle el. glede)

gløde (før: glø el. gløde)

grø (før: grø el. grøde)

knode (før: kno el. knode)

nøde (før: nø el. nøde)

skade (før: ska el. skade)

spre el. *sprede* (før også *spreie*)

tiltre (før: tiltre el. tiltrede)

3.2.2.4 S-verb (3.2.2.3.4.)

S-former i infinitiv og presens

S-infinitiv av verb skal følge presens aktiv på den måten at *r* blir byttet ut med *s*: *gir* > *gis*. Disse infinitiv- og presensformene går dermed ut (også i sammensatte verb): *fåes*, *gies*, *gåes*, *haes*, *taes*. Som unntak blir *sees* stående. Videre går *sis* ut, jamfør presens aktiv *sier*.

Andre vedtak om s-verb

Den fulle bøyning av verbet *se(e)s* blir:

se(e)s – *se(e)s* – *så(e)s* – *settes* (før: *se(e)s* el. *settes* som partisipp)

Grunngiing: Som perfektum partisipp er *se(e)s* sterkt avvikende uten tilknytting til den aktiva forma.

Verbet *treffes* får denne bøyninga:

treffes – *treffes* – *treftes* – *har treftes/truffes* (før: *trafs/traffes* i preteritum og *truffes* i partisippet)

3.2.3 Adjektiv (3.2.2.4)

Adjektiv med utgang på -en etter vokal

Slike adjektiv skal bøyes etter dette mønsteret: *gåen* – *gåent* – *gåene*.

Vedtaket gjelder for disse adjektiva som er oppført i Tanum:

<i>fåen</i> (bleik, gusten)	<i>fåent</i>	<i>fåene</i>
<i>godtruen</i>	<i>godtruent</i>	<i>godtruene</i>
<i>gudsforgåen</i>	<i>gudsforgåent</i>	<i>gudsforgåene</i>
<i>gåen</i>	<i>gåent</i>	<i>gåene</i>
<i>halvgåen</i>	<i>halvgåent</i>	<i>halvgåene</i>
<i>illsvien</i> (som svir sterkt)	<i>illsvient</i>	<i>illsviene</i>
<i>klien</i> (som lett blir kvalm)	<i>klient</i>	<i>kliene</i>
<i>kløyen</i> (slapp, slepphendt)	<i>kløyent</i>	<i>kløyene</i>
<i>knøen</i> (tettvokst)	<i>knøent</i>	<i>knøene</i>
<i>lett-truen</i>	<i>lett-truent</i>	<i>lett-truene</i>
<i>løen</i> (lodden; tvilsom)	<i>løent</i>	<i>løene</i>
<i>mistruen</i>	<i>mistruent</i>	<i>mistruene</i>
<i>nøyen</i> (nøyeregnende)	<i>nøyent</i>	<i>nøyene</i>
<i>nåen</i> (dødbleik, elendig)	<i>nåent</i>	<i>nåene</i>
<i>ryen</i> (laus, som drysser lett)	<i>ryent</i>	<i>ryene</i>
<i>sklien</i> (glatt)	<i>sklient</i>	<i>skliene</i>
<i>tien</i> (opptødd)	<i>tient</i>	<i>tiene</i>
<i>treen</i> (treaktig)	<i>treent</i>	<i>treene</i>
<i>tåen</i> (snøbar)	<i>tåent</i>	<i>tåene</i>
<i>utoen</i> (grov, plump)	<i>utoent</i>	<i>utoene</i>
<i>vrien</i>	<i>vrient</i>	<i>vriene</i>

åbryen (sjalu)*åbryent**åbryene*

Tidligere hadde *klien* og *vrien* valgfri sammendraging i flertall, de andre obligatorisk, t.d. *gåen, gåent, gåne*.

Adjektiv med utgang på -et(e)

Adjektiv av typen *fillet(e)*, *steinet(e)*, dvs. avledninger av substantiv, skal framleis ha valgfri grunnform:

et fillet el. fillete teppe, teppet er fillet el. fillete

ei fillet el. fillete jakke, jakka er fillet el. fillete

en fillet el. fillete genser, genseren er fillet el. fillete

Komparativ- og superlativformer

høgere (før: *høgere* el. *høgre*)

høgest (før: *høgest* el. *høgst*) (Ordformene *Høgsterett*, *høgstdags(leite)*, *høgstnattes* står ved lag.)

innerst (før: *innerst* el. *inst*)

nederst (før: *nederst* el. *nedst*)

nordre (før: *nordre* el. *nørdre*)

ytterst (før: *ytterst* el. *ytst*)

øverst (før: *øverst* el. *øvtst*)

laus/løs

Generelt vedtak: I sammensetninger med *laus* som forledd eller etterledd er det (med unntak av adjektivet *lealaus*) valgfrihet mellom *laus-* og *løs-* og mellom *-laus* og *-løs*.

Det gir disse endringene:

vettlaus el. *vettløs* (før: uklar normering)

lausbikkje el. *løsbikkje* (før: *lausbikkje*)

lausdans el. *løsdans* (før: *lausdans*)

lausgamp el. *løsgamp* (før: *lausgamp*)

lauskar el. *løskar* (før: *lauskar*)

lausnaut el. *løsnaut* (før: *lausnaut*)

Suffikset -sam/-som

beinkesam (før: *beinkesam* [*benkesom*])

beinsam (før: *beinsam* el. *beinsom*)

blygsam (før: *blygsam* el. *blygsom*)

fregsam (før: *fregsam* el. *fregsom*)

keisam (før: *keisam* el. *keisom*)

knipsam (før: *knipsam* el. *knipsom*)

sølsam (før: *sølsam* el. *sølsom*)

utakksam (før: *utakksam* el. *utakksom*)

uvegsam el. *uvegsom* el. *uveisom* (før: *uvegsam* el. *uveisom*)

*Andre adjektivvedtak**duk(k)nakka* el. *duk(k)nakket* (før: dukknakka el. dukknakket)*he(i)lårig*, t.d. *he(i)lårig vegsamband* (før: ukklar normering)*selvmorderisk* (før: selvmorderisk el. selvmordersk)*sjøleies* (om sjøveg, før: sjøleies el. sjøleis)*sjølmorderisk* (før: sjølmorderisk el. sjølmordersk)*ufødt* (før: ufødd el. ufødt)*vitenskapelig* (før: vitenskapelig el. vitskaplig) (følger av vedtaket om substantivet vitenskap)**3.2.4 Tallord (2.2.2.2.5)***sju* el. *syv* (før: sju)*tjue* el. *tyve* (før: tjue)*tretti* el. *tredve* (før: tretti)

Godkjenninga av de tre usammensatte formene *syv*, *tyve*, *tredve* gir ingen endring i gjeldende tellemåte (der tierne kommer foran enerne, t.d. *femtito*). Hvilke sammensetninger og avledninger formene *syv*, *tyve* og *tredve* kan brukes i, er ikke normert gjennom vedtaket, men overlatt til språkbrukernes språkfølelse (eksempel: *førtisyv*, et *tyvetall*, *syvende*, *tyvende*, *tredevte*).

3.2.5 Annet (3.2.2.5)**3.2.5.1 Utlydende e (3.2.2.5.1)***dobb* el. *dobbe* (øredobb; før: dobbe)*fler* el. *flere* (før: flere)*mer* el. *mere* (før: mer)

I lista nedafor går formene i parentes ut av rettskrivninga (før var de jamstilte hovedformer sammen med formene foran parentes).

arp (arpe)

barkasse (barkass)

binge (bing)

bit (bite) (Også i sms.)

boltit (boltite)

bord (borde)

botnsvill/bunnsvill (botnsville/bunnsville)

bredde (breidd) (Også i sms. Uttrykket *jambre(i)dd med* står ved lag.)

bråke (bråk)

bursch (bursche)

duodesim (duodesime)

fingerbredde	(før: fingerbredd(e) el. fingerbreidd)
fivrelde	(fivrelde)
fjellslette	(fjellslett)
flate	(flat)
flik	(flike)
genett	(genette)
glysin	(glysine)
grugg	(grugge)
grunnsvill	(grunnsville)
gule	(gul)
gurt	(gurte)
havfrue	(havfru)
hjulbredde	(hjulbredd)
hugnadreise	(hugnadreis)
husvære	(husvær)
hvil/kvil og hvile/kvile skal stå ved lag som to forskjellige ord	
hårsikt	(hårsikte)
ilke (i alle tydingar)	(ilk)
jare	(jar)
kagge	(kagg)
kahytt	(kahytte)
kasserolle	(kasseroll)
keip	(keipe)
kinnvange	(kinnvang)
knaus	(knause)
knoke	(knok)
knute	(knut)
kolle	(koll)
kran	(krane)
krik	(krike)
krøkels	(krøkelse)
kvann	(kvanne) (Også i sms.)
køye	(køy)
legde	(legd)
leire	(leir)
lengde	(lengd)
list (golvlister, taklister):	(<i>liste</i> utgår; der skal føres opp ett ord <i>list</i> i ordbøker med fordeling på <i>list-</i> og <i>liste-</i> i sms.)
lurvetass	(lurvetasse)
lyr	(lyre)
lærbit	(lærbite)
lø v.	(løe)
manikyr	(manikyre)
maurtass	(maurtasse)
mel	(mele)
mengde	(mengd)

myrt	(myrte)
palp	(palpe)
pedikyr	(pedikyre)
premiss	(premisse)
reile	(reil)
reise	<i>reise</i> blir eneform for ordet i vanlig bruk; forma <i>reis</i> står ved lag i visse sammenhenger som 'gjøre sin siste reis' og 'førstereisgutt'. (Jmfør <i>vendereis</i> lenger nede.)
revolt	(revolte)
røfte	(røft)
sausenebb(e)	(saus(e)nebbe)
selepinne	(selepinn)
sildekonge	(sildekong)
sittepinne	(sittepinn)
skantil(e)	(skarntil(e))
skillevelte	(skillevelt)
skårunge	(skårung)
slette	(slett)
slire	(slir)
slisse	(sliss)
sluskebåre	(sluskebår)
smørnebb(e)	(før: smørnebbe)
snerp	(snerpe)
snitte	(snitt)
spile	(spil)
spilepinne	(spilepinn)
stapp, stappe	skal føres opp som to forskjellige ord: <i>stapp</i> (bergknatt) og <i>stappe</i> (masse, mos); betydningen 'masse, mos' utgår for <i>stapp</i>
stubb, stubbe	skal føres opp som forskjellige ord
svovelstikke	(svovelstikk)
tars	(tarse)
tass	(tasse)
tilvære	(tilvær)
tollepinne	(tollepinn)
treråte	(treråt)
tyngde	(tyngd)
tørr-råte	(tørr-råt)
tørråte	(tørråt)
tørrpinn	(tørrpinne)
tåre (ved gråt)	forma <i>tår</i> tas ut, sms. <i>tårøyd</i> føres opp under <i>tåre</i>
vagg	(vagge; skjenevogn med tippkasse)
vendereis	(vendereise)
vidvanke	(vidvank)
åre	(år)

3.2.5.2 Genitiv eller ikke etter preposisjonen *til* (3.2.2.5.2)

til ansvar blir eneform, *til ansvars* blir tatt ut av rettskrivninga
til fullnads blir eneform, *til fullnad* blir tatt ut av rettskrivninga
til eiende(s) blir tatt ut av rettskrivninga

Grunngiing: Spørsmålet om *til* skal styre genitiv eller ikke, gjelder rester av et gammelt kasussystem der en kan ta stilling til de enkelte preposisjonsuttrykka. Vedtaka gir samsvar med vanlig språkbruk. Uttrykket *til eiende(s)* virker gammeldags, jamfør *få noe til eie*.

3.2.5.3 Enkeltkonsonant/dobbeltkonsonant (3.2.2.5.3)

fikkel	(før: fikl)
føll	(før: føl el. føll)
glasere	(før: glasere el. glassere)
glass	(før: glas el. glass) (Fortsatt <i>glas</i> i betydningen 'vindu')
glissen	(før: glisen el. glissen)
gnikke	(før: gnike el. gnikke) (Fortsatt <i>gniken</i> adj. og <i>gniker</i> s.)
grønn	(før: grøn el. grønn)
juggel	(før: jugl)
kjekkel	(før: kjekl)
kompass	(før: kompass el. kompas)
krill	(før: kril el. krill)
kvakkel	(før: kvakl)
let (farge)	(før: let el. lett)
hamlet	(før: hamlett)
rødlett adj.	(som før)
middel	(før: midel el. middel)
nide	(før: nide el. nidde)
pik	(før: pik el. pikk)
rapp	(før: rap el. rapp)
rokk	(før: rok el. rokk)
rugl	(før: rugl el. ruggel)
rukkel	(før: rukl el. rukkel)
sikkel	(før: sikl el. sikkel)
skall	(før: skal el. skall)
skvakkel	(før: skvakl)
sukkel	(før: sukkel el. sukl)
tall	(før: tal el. tall)
tukkel	(før: tukl el. tukkel)
vigg el. vikk	(om utbøying av sagtenner (før også vik)
vigge el. vikke	(før også vike)

3.2.5.4 Vedtak som gir bortfall eller inntak av varianter med annen vokalisme og/eller annen konsonantisme (3.2.2.5.4)

abbor (før: abbor el. åbor)

ad- el. at- (før: at-) *ad-* blir godkjent som forledd ved sida av *at-* i sammensetninger før ustemt konsonant: *adferd, adkomst, adskille, adskillig, adsplitte(lse), adsprede(lse), adspredd*

advare (før: advare el. åtvare)

albue (før: alboge el. albue)

aske (før: aske el. oske)

atferd (før: atferd el. åtferd)

barfrø (før: barfred el. barfrø)

bestselger (før: bestselger el. bestseller)

bjelle (før: bjelle el. bjølle)

blikk (før: blekk el. blikk)

bresten adj. (som før)

brestlaus (som før)

brist s. (før: brest el. brist)

briste v. (før: bræste el. briste)

bristfri (før: brestfri)

bristløs (før: brestløs)

brud (før: brud el. brur)

byge el. bøye (før: bye el. byge el. bøye)

bølge v. og s. (før: bølge el. bølge)

drøvel (før: drøpel el. drøvel)

døgn (før: døgn el. døger; *vardøger* blir stående)

ekorn (før: ekorn el. ikorn)

endelikt (før: endelikt el. endelykt)

favn s. (før: famn el. favn)

favne v. (før: famne el. favne)

flyge- el. flyve- (før: flyge-)

flyger el. flyver (før: flyger)

flygning el. flyvning (før: flygning)

forsagt (før: forsagd el. forsagt)

fortryde v. (før: fortryte)

fortrydelig (før: fortrytelig)

Grunngiing: I forelda ord bør vi holde på gammel skrivemåte.

framåt	(som før) (Jamfør <i>framåt/fremad</i> med <i>framleis/fremdeles</i> .)
fylde	(før: fylde el. fylle)
følge v. og s.	(før: følge el. følgje; framleis <i>følgje</i> = <i>heimanfølgje</i>)
gjev	(før: gjev el. gjæv)
gjevhet	(før: gjevhet el. gjævhet)
gjeving	(før: gjeving el. gjæving)
havn	(for skip, før: hamn el. havn; framleis <i>hamn</i> el. <i>havn</i> i betydningen 'beite')
havne	(før: hamne el. havne)
hilse	(før: hilse el. helse; substantivet <i>helsing</i> blir stående)
hugsen, stutthugsen adj.	(som før)
husk s.	(før: hugs el. husk)
huske	(før: huske el. hugse)
hverken el. verken	(før: verken)
hvete	(før: hvete el. kveite)
hvitting	(før: hvitting el. kviting)
hæle el. herde	(holde ut, tåle; før: herde)
i hjel	(før: i hel el. i hjel)
ild	(før: eld el. ild) (Sms. med <i>eld-</i> el. <i>eld(s)-</i> som eneform blir stående)
ildmørje	(før: eldmørje el. ildmørje)
kirke	(før: kirke el. kjerke)
kjørel	(før: kjerald el. kjørel)
klippfisk	(før: kleppfisk el. klippfisk)
koldjomfru	(før: kaldjomfru el. koldjomfru)
koldtbord	(før: kaldtbord el. koldtbord)
koldtkjøkken	(før: kaldtkjøkken el. koldtkjøkken)
krongle	(før: krongle el. krungle)
kronglet(e)	(før: kronglet(e) el. krunglet(e))
lagje	(før: lage el. lagje)
lamme	(før: lamme el. lemme)
lest	(før: leist el. lest)
less	(han less som, før: less el. lest)
ljuge el. lyve	(før: ljuge el. lyge el. lyve)
marg	(før: marg el. merg)
midd	(før: midd el. mit)
mishuske	(før: mishugse el. mishuske)
miss	(ta i miss, før: miss el. mist)
ovn	(før: omn el. ovn)

pode (før: pode el. pote)

raudspove el. rødspove (før: raudspove/rødspove el. raudspue)

ravn (før: ramn el. ravn)

regne (før: regne el. rekne)

regning (før: regning el. rekning)

revne s. og v. (før: revne el. rivne)

rode (før: rode el. rote)

ryllik (før: ryllik el. røllik)

ræv (før: rauv el. ræv)

sinke (før: sinke el. seinke)

siv (før: sev el. siv)

skjøt (på segl) (før: skaut el. skjøt)

skramme (før: skramme el. skråme)

skutel og skyttel skal ordbokføres som to forskjellige ord (som i Bokmålsordboka)
(før: uklar normering)

skyve (før: skuve el. skyve; eneformene *endeskuv*, *skuvrand*, *skuvseng* blir stående)

sludd (før: sludd el. slut)

sludde (før: sludde el. slute)

snydenstrup s. (før: snytenstrup)

starr (før: starr el. storr)

stavn el. stevn (før: stamn el. stevn)

stevne s. og v. (før: stemne el. stevne)

stove og stue blir stående som to ord med disse betydningene:

stove el. *stue*: lite hus, særlig for spesielt formål, jf. *føderådsstove*, *kårstove*

stue: oppholdsrom i bolig

(før: uklar normering)

svelge (før: svelge el. svelgje)

sverge (før: sverge el. sverje)

tjern (før: tjern el. tjørn)

trakt s. (før: trakt el. trekt)

trakte v. (før: trakte el. trekte)

trav (før: trav el. tråv)

trave (før: trave el. tråve)

traver (før: traver el. tråver)

tre el. træ v. (om nål; før: træ)

trost (før: trast el. trost)

træl el. trell (slit; før: trell)

træle el. trelle (slite; før: trelle)

trælsom el. trellesom (slitsam; før: trellesom)

trælet(e) (tillegg av ny betydning: slitsam; full av trælær) (før: full av træler)

tønne	(før: tynne el. tønne)
uke	(før: uke el. veke)
vadmél	(før: vadmél el. vadmål)
varsko el. varsku	(s., v. og interj.; før: varsku)
verge s. og v.	(før: verge el. verje)
vilden	(i vilden sky, før: vilden el. villen)
ving(e)	(før: veng el. ving(e); også i sms.)
blåving(e)	(insekt; før: blåveng el. blåvinge)
jekteving(e)	(kahytt i jekt; før: jekteveng)
skinnving(e)	(flaggermus; før: skinnveng)
ølle	(drikke øl; før: øle)
åt adv. og prep.	(som før)

3.2.5.5 Bortfall/ behold av bokstaver (3.2.2.5.5)

Bortfall/behold av d:

daue v.	(før: daude el. daue)
fyrabend s.	(før: fyraben el. fyrabend)
od adj.	(før: o el. od)
skorde s. og v.	(før: skorde el. skore)
svivørde v.	(før: svivørde el. svivøre)
svivørdslig	(før: svivørdslig el. svivørslig)
traud adj.	(før: traue el. traud)
uvørde s.	(før: uvør(d)e)
uvøren adj.	(før: uvør(d)en)
<i>Grunngjeving:</i>	Adjektivet <i>uvøren</i> blir ikke direkte knyttet til de andre, mindre brukte orda på (u)vær-.
uvørding s.	(før: uvør(d)ing)
uvørnad s.	(før: uvør(d)nad)
uvørdslig adj.	(før: uvør(d)slig)
vri s.	(før: vri el. vrid; <i>vri(d)er</i> og <i>dørvri(d)er</i> blir stående, jamfør <i>d-en</i> i verbalsubstantivet <i>vri(d)ing</i>)
vør(d)e v.	(som før)
vørnad s.	(før: vørnad el. vørnad)
vørdsle s.	(før: vørdsle el. vørsle)

Bortfall/behold av g:

allmue	(før: allmue el. allmuge)
--------	---------------------------

muge	(før: mue el. muge)
hafelle	(før: hafelle el. hagfelle)
sveig	(før: svei el. sveig)
true	(før: true el. truge)

Bortfall/ behold av n:

heiman adv.	(før: heima el. heiman)
heimanfølgje s.	(før: heimafølgje el. heimanfølgje)
fremmed adj.	(før: fremmed el. fremmend)

Bortfall/ behold av r:

ginster s.	(før: ginster el. ginstra)
gniste og gnistre skal ordbokføres som to forskjellige verb	(før: uklar normering)

oppstylt(r)a/oppstylt(r)et adj.	(som før)
stolpe s.	(før: stolpe el. stolpre)
stolp(r)e v.	(som før)
stylte s.	(før: stylte el. styltre)
stylt(r)e v.	(som før)

Bortfall/ behold av v:

forstue	(før: forstue el. forstuve)
gruve	(ligge gruve, før: grue el. gruve)
hue	(før: hue el. huve)
lue	(før: lue el. luve)
skru v.	(før: skru el. skru(v)e)
skrue s.	(før: skrue el. skruve)
stue v.	(før: stue el. stuve)
stuer	(før: stuer el. stuver)
tue	(før: tue el. tuve)
vrist	(før: rist el. vrist)